ሰቆቃው ኤርምያስ

መግቢያ

አሰያየሙ

የመጽሐፉ ስም በዕብራይስጥ “ኤካህ”(“እንዴት … ”)የሚል ሲሆን ይህም የተወሰደው በመጽሐፉ መግቢያ ላይ ከሚገኘው የመጀመሪያ ቃል ነው፤ ይህ ቃል በ1፥1፤ 2፥1፤4፥1 ላይ ይገኛል:: ይሁን እንጂ መጽሐፉ በውስጡ ካካተተው ሐሳብ በመነሣት አይሁድ በትውፊታቸው፣ “ሰቆቃው ኤርምያስ” ብለውታል:: ይህ ስም በግሪኩና በላቲኑም ትርጒሞች ላይ ይገኛል::

ጸሐፊውና የተጻፈበት ጊዜ

የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ማን እንደ ሆነ በትክክል ባይታወቅም፣ በአይሁድና በክርስትና ትውፊት መሠረት ይህን መጽሐፍ የጻፈው ኤርምያስ ነው:: ለዚህ በከፊል ምክንያት የሆነው በ2ዜና 35፥25 ላይ የቀረበው ሐሳብ ነው፤ ይህ ማለት ግን በጥቅሱ ላይ የተገለጸው “የልቅሶ ግጥም” የሰቆቃው ኤርምያስ ነው ማለት አይደለም:: በሌላ በኩል ደግሞ ምክንያት ሆኖ የቀረበው በኤር 7፥29፤8፥21፤9፥1:10:20 የተጠቀሱት ዐውዶች በሰቆቃው ኤርምያስ ከተጠቀሱት ዐውዶች ጋር የቃላት አመራረጥና የአጻጻፍ ስልታቸው ተመሳሳይ መሆኑ ነው:: ከዚህ ሁሉ በላይ ጸሐፊው ኤርምያስ መሆኑን ለማረጋገጥ የሚቀርበው ሐሳብ፣ በ586 ዓ.ቅ.ክ. በኢየሩሳሌም ላይ ለወረደው የእግዚአብሔር ፍርድ ራሱ ኤርምያስ የዐይን ምስክር መሆኑና ሁኔታውን በግልፅ መጻፍ የሚችል እርሱ ብቻ መሆኑ ነው:: ሰቆቃው ኤርምያስ የሥቃዩን ደመና ከከተማዪቱና ከቤተ መቅደሱ መደምሰስ እንዲሁም ከሃይማኖት ሥርዐት መፈራረስና ከይሁዳ ሕዝብ ተማርኮ መሄድ ጋር አያይዞ ስሜትን በሚነካ መንገድ ይገልጻል::

ሰቆቃው ኤርምያስ የተጻፈበት ጊዜ ቀደም ባለው ዘመን ነው ተብሎ ከተገመተ በ586 ዓ.ቅ.ክ. ሲሆን፣ ዘግየት ብሎ ነው ከተባለ ደግሞ ቤተ መቅደሱ እንደ ገና ተሠርቶ በተመረቀበት በ516 ዓ.ቅ.ክ. ላይ ይሆናል:: ከሰቆቃው ኤርምያስ መጽሐፍ ጋር የተዛመደ ጽሑፍ ዘመኑን ቀደም ያደርገዋል፤ ይህም በ575 ዓ.ቅ.ክ. በፊት መሆኑ ነው::

ሥነ ጽሑፋዊ ባሕርያቱ

ሰቆቃው ኤርምያስ አምስት ምዕራፎች ያሉት ሆኖ በቅኔ መልክ የቀረበ መጽሐፍ ነው:: ሥልሳ ስድስት ቍጥሮች ካሉት ከምዕራፍ ሦስት በስተቀር እያንዳንዱ የልቅሶ ግጥም ሃያ ሁለት ቍጥሮች አሉት፤ እያንዳንዱም ቍጥር የዕብራይስጡን የሆህያት ቅደም ተከተል ጠብቆ የተጻፈ ነው:: ሦስቱ የመጀመሪያዎቹ ምዕራፎች ርዝመታቸው እኩል ነው:: ከ1፥7 በስተቀር በእያንዳንዱ የመጀመሪያና የሁለተኛ ምዕራፍ ጥቅስ ውስጥ ሦስት ሦስት የዕብራይስጥ ስንኞች ሲኖሩ፣ ስድሳ ሥልሳ ቍጥሮች ባሉት በሦስተኛው ምዕራፍ አንዳንድ ስንኝ አለ:: ሁለት ሁለት ስንኞች ያሉት አራተኛው ምዕራፍና አንድ አንድ ስንኝ ያለው አምስተኛው ምዕራፍ አጫጭሮች ናቸው:: የልቅሶ ግጥሞቹ ስሜትን የሚነኩ ቢሆኑም፣ በሆሂያት ቅደም ተከተል መዋቀራቸው በጥንቃቄ ተጠንተው መዘጋጀታቸውን ያመለክታል::

መሪ ሐሳቡና ትምህርተ መለኮቱ

ሰቆቃው ኤርምያስ የግለ ሰብንም ሆነ የኅብረተ ሰብን የልቅሶ ግጥም የያዘ ብቸኛ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ አይደለም:: ከመዝሙረ ዳዊትም በቅኔ መልክ የቀረቡ አያሌ የልቅሶ ግጥሞችን መጥቀስ ይቻላል፤ እንዲሁም ከትንቢተ ሐጌ በስተቀር ከእያንዳንዱ የትንቢት መጽሐፍ አንድ ወይም ብዙ የልቅሶ ግጥሞችን ምሳሌ አድርጎ መጥቀስ ይቻላል:: ይሁን እንጂ ሙሉ በሙሉ የልቅሶ ግጥምን የያዘ መጽሐፍ ሰቆቃው ኤርምያስ ብቻ ነው::

በ586 ዓ.ቅ.ክ የተፈጸመውን የኢየሩሳሌምን መጥፋት በተመለከተ ተጽፎ በሰቆቃው ኤርምያስ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኘው የልቅሶ ግጥም በትውፊት ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ ከሆኑ ከሱሜራውያን ጽሑፎች ማለትም፣ “ስለ ዑር መደምሰስ የተደረገ የልቅሶ እንጕርጕሮ”፣ “በሱመርና በዑር መደምሰስ ላይ የተደረገ የልቅሶ ግጥም” እና “በኒፑር መደምሰስ ላይ የተደረገ የልቅሶ ግጥም” ከተባሉት ጋር ይመደባል:: የአይሁድ እምነት ተከታዮች በ586 ዓ.ቅ.ክ የተደመሰሰውን የሰሎሞን ቤተ መቅደስ በያመቱ በሚያስቡበት በአቢብ ወር በዘጠነኛው ቀን በዚያው ዕለት፣ እንዲሁም በ70 ዓ.ም. የተደመሰሰውን የሄሮድስ ቤተ መቅደስ በያመቱ በሚያስቡበት ቀን ድምፃቸውን ከፍ አድርገው ሰቆቃው ኤርምያስን ከዳር እስከ ዳር ማንበባቸው የተለመደ ነው:: ብዙዎችም በጥንታዊቱ የኢየሩሳሌም ከተማ ውስጥ ወደሚገኘው የምዕራቡ ግንብ ወይም “የልቅሶ ግንብ” እየተባለ ወደሚጠራው ስፍራ በየሳምንቱ በመሄድ ሰቆቃው ኤርምያስን ያነቡታል:: በተጨማሪም መጽሐፉ በነባሩ ወይም በጥንቱ ትውፊት የሮማ ካቶሊክ ሥርዐተ ጸሎት ውስጥ ስፍራ ተሰጥቶት በተለይም፣ “በሰሙነ ሕማማት በሕማማት ሰሞን” በመጨረሻዎቹ ሦስት ቀናት ውስጥ ይነበባል::

ይህ በኋለኛው ትውፊት ላይ የተገለጸው ሥርዐተ ጸሎት የሰቆቃው ኤርምያስ መጽሐፍ ስለ ኢየሩሳሌም መደምሰስ ብቻ የሚናገር ሳይሆን፣ ጥልቅ የሆነ ነገረ መለኮታዊ ትምህርት የሚገኝበት እንደ ሆነም ያመለክታል:: ይሁን እንጂ በ586 ዓ.ቅ.ክ ላይ የነበረው አስደንጋጭ ሁኔታ በእርግጥም የሚዘነጋ አይደለም:: ከዚህ የተነሣም:-

(1) ጅምላ ጭፍጨፋና ግድያ በነገሥታት (2፥6፤9፤4፥20)፣ በመሳፍንት (1፥6፤2፥2፤9፤4፥7-8፤5፥12) በሽ

ማግሌዎች (1፥19፤2፥10፤4፥16፤5፥12)፣ በካህናት (1፥4፤19፤2፥6፡20፤4፥16)፣ በነቢያት (2፥9፡20)፣በተራው ሕዝብና (2፥10-12፡3፥48፤4፥6) በሌላው ሁሉ ላይ ደርሶአል።

(2) የተራቡ እናቶች ልጆቻቸውን እስከመብላት ደርሰዋል (2፥20፡4፥10)።

(3) እንደ አበባ ፈክተው ይታዩ የነበሩት የይሁዳ ልጆች ሐፍረትን፣ ውርደትን ተጐናጽፈው እንደ ከብት እየተነዱ በምርኮ ሄደዋል (1፥3፡18)።

(4) እጅግ ከፍ ባለ ሥነ ሥርዐት ይፈጸም ወይም ይከናወን የነበረው በዓልና አምልኮ አብቅቶለታል (1፥4፡10)።

ከዚህም ሌላ ከፍ ያለ ግምት ሊሰጣቸው የሚገባቸው ነገሮችም እንዲሁ ደርሰዋል ተፈ ጽመዋልም።

የሰቆቃወ ኤርምያስ ጸሐፊ እግዚአብሔር አምላካዊውን ቅጣት ለመፈጸም ባቢሎናውያንን መምቻ በትሩ አድርጎ የተጠቀመባቸው መሣሪያዎች መሆናቸውን በሚገባ ተረድቶአል፤ የራሱን ከተማና ቤተ መቅደስ ያጠፋውም ራሱ እግዚአብሔር መሆኑን ደጋግሞ ተናግሮአል (1፥12-15፡2፥1-8፡17፡22፡4፥11)። ወይም እግዚአብሔር ይህን ያለምክንያት እንዲሁ በዘፈቀደ ያመጣው ሳይሆን፣ በድፍረት በአምላክ ላይ የተፈጸመ ኀጢአትና የተሰጠውን ቃል ኪዳን በማፍረስ የተፈጸመ ዐመፅ ለሕዝቡ ዋይታ ዋነኛው ምክንያት መሆኑን ገልጾአል (1፥5፡8-9፡4፥13፡5፥7፡16)። ማልቀስ (1፥16፡2፥11፡18፡3፥48-51) ተገቢ ቢሆንም እንዲሁም ጠላት በሚያደርሰው ጥፋት ጩኸ ጩኸ ቢያሰኝም (1፥22፡3፥59-66) በፍርድ ጊዜ ተገቢውን ምላሽ መስጠትና ከልብ የሆነ ስብራት (3፥40-42) የሚጠበቅ ነው። በልቅሶ ግጥም የሚጀምረው መጽሐፍ በትክክለኛ ንስሓ ተፈጽሞአል (5፥21-22)።

የሰቆቃወ ኤርምያስ ሥነ መለኮት ከመጨረሻው ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ የምናየው በመጽሐፉ መካከል ላይ ሲሆን፣ ይህም በእግዚአብሔር መልካምነት ላይ ያተኰረ ነው። እግዚአብሔር የተስፋ፣ (3፥21፡24-25)፣ የፍቅር (3፥22)፣ የታማኝነት (3፥23)፣ የድነት (3፥26) ጌታና ባለ ቤት ነው። ነገሩ የሚቃረን ቢመስልም እንኳ ለዚህ ሁሉ ማስረጃ የሚሆነው፣ "... ምሕረቱ አያልቅምና፤ ማለዳ ማለዳ አዲስ ነው፤ ታማኝነትህ ብዙ ነው" (3፥22-23) የሚለው ጥቅስ ነው።

አስተዋፅኦ

(1) የኢየሩሳሌም መከራና ጥፋት (ም1)
(2) የእግዚአብሔር ቍጣ በሕዝቡ ላይ (ም2)
(3) የይሁዳ ክርክርና መጽናናት መሠረተ ነገር (ም3)
(4) ያለፈው የጽዮን ሁኔታና የአሁኑ ሲነጻጸር (ም4)
(5) የእግዚአብሔር ምሕረት እንዲመጣ ይሁዳ ያቀረበችው ጥያቄ (ም5)

1 አሌፍ[ሀ] በሕዝብ ተሞልታ የነበረችው
ከተማ፣
እንዴት የተተወች ሆና ቀረች!
በሕዝቦች መካከል ታላቅ የነበረችው፣
እርሷ እንዴት እንደ መበለት ሆነች!
በአውራጃዎች መካከል ልዕልት
የነበረችው፣
አሁን ባሪያ ሆናለች።

2 ቤት፤ በሌሊት አምርራ ታለቅሳለች፤
እንባዋ በጉንጮችዋ ላይ ይወርዳል፤
ከወዳጆቿ ሁሉ መካከል ፣
የሚያጽናናት ማንም የለም፤
ባልንጀሮቿ ሁሉ ከድተዋታል፤
ጠላቶቿም ሆነዋል።

3 ጋሜል፤ በመከራና በመረገጥ ብዛት
ይሁዳ ተማርካ ሄደች፤
በሕዝቦችም መካከል ተቀመጠች፤
የምታርፍበትንም ስፍራ አጣች፤
በጭንቀቷ መካከል ሳለች፣
አሳዳጆቿ ሁሉ አገኟት።

4 ዳሌት፤ የጽዮን መንገዶች ያለቅሳሉ፤
በዓላቷን ለማክበር
የሚመጣ የለምና፤
በበሮቿ ሁሉ የሚገባና የሚወጣ የለም፤
ካህናቷ ይቃትታሉ፤
ደናግሏ ክፉኛ አዝነዋል፤
እርሷም በምሬት ትሠቃያለች።

5 ሄ፤ ባላጋሮቿ ገዥዎቿ ሆኑ፤
ጠላቶቿ ተመችቶአቸዋል፤
ከኀጢአቷ ብዛት የተነሣ፣
እግዚአብሔር ከባድ ሐዘን
አምጥቶባታል።
ልጆቿ በጠላት ፊት ተማርከው፣
ወደ ግዞት ሄደዋል።

6 ዋው፤ የጽዮን ሴት ልጅ፣
ግርማ ሞገሷ ሁሉ ተለይቶአታል፤
መሳፍንቶቿ፣
መሰማሪያ እንዳጣ ዋልያ ናቸው፤
በአሳዳጆቻቸው ፊት፣
በድካም ሸሹ።

7 ዛይ፤ በተጨነቀችባቸውና በተንከራ
ተተችባቸው ቀናት፣
ኢየሩሳሌም በጥንት ዘመን የነበራትን፣
ሀብት ሁሉ ታስባለች፤
ሕዝቦቿ በጠላት እጅ በወደቁ ጊዜ፣
የረዳት ማንም አልነበረም፤
ጠላቶቿ ተመለከቷት፤
በመፈራረሷም ሣቁ።

8 ሔት፤ ኢየሩሳሌም ከባድ ኀጢአት
ሠርታለች፤
ስለዚህም የረከሰች ሆናለች፤
ያከበሯት ሁሉ ናቋት፤
ዕራቍቷን ሆና አይተዋታልና፤
እርሷ ራሷ ታጕረመርማለች፤
ወደ ኋላዋም ዘወር ብላለች።

9 ጤት፤ ርኵሰቷ በቀሚሷ ላይ ታየ፤
ወደፊት የሚሆንባትን አላሰበችም፤
አወዳደቋ አስደንጋጭ ሆነ፤
የሚያጽናናትም አልነበረም፤
"*እግዚአብሔር* ሆይ፤ መከራዬን
ተመልከት፤
ጠላት ድል አድርጎአልና!"

10 ዮድ፤ በሀብቷ ሁሉ ላይ፣
ጠላት እጁን ዘረጋ፤
ወደ ጉባኤህ እንዳይገቡ፣
የከለከልሀቸው፣

1÷1 ዘሌ26÷43፤1ነገ 4÷21፤ኢሳ3÷26፤ 47÷8፤ ኤር40÷9፤ 42÷2፤ሕዝ5÷5
1÷2 ቍ16፤መዝ 6÷6፤ ኤር3÷1፤ 4÷30፤30÷14፤ ሚክ 7÷5
1÷3 ዘፀ15÷9፤ዘዳ 28÷65፤ኤር13÷19
1÷4 ቍ21፤መዝ 137÷1፤ኢሳ27÷10፤ ኤር9÷11፤ኢል 1÷8-13
1÷5 መዝ5÷10፤ 137÷3፤ኢሳ22÷5፤ ኤር10÷20፤30÷15፤39÷9፤52÷28-30፤ ሰቆ2÷17
1÷6 ዘሌ26÷36፤ መዝ9÷14፤ኤር13÷18
1÷7 2ነገ14÷16፤ ኤር2÷26፤37÷7፤ሰቆ 4÷17
1÷8 ቍ20፡21፡22፤ መዝ6÷6፤38÷8፤ኤር 2÷22፤13÷22፡26
1÷9 ዘዳ32÷28-29፤ መዝ25÷18፤ኤር13÷ 18፤16÷7፤መክ4÷1፤ ሕዝ24÷13
1÷10 ዘዳ23÷3፤መዝ 74÷7-8፤79÷1፤ኢሳ 64÷11፤ኤር51÷51

[ሀ]1 ይህ ምዕራፍ ጥቅሶቹ ተከታታይ ፊደላት ባሉት የዕብራይስጥ ሆሄያት የሚጀምር፣ የመጀመሪያው ወይም የመጨረሻው መሥመር ትርጉም የሚሰጥ ቃል ወይም ዐረፍተ ነገር ያለው ግጥም ነው።

1÷1 *በሕዝብ ተሞልታ፤* ኢሳ1÷21 ይመ። *ተሞልታ ... ታላቅ፤* በዕብራይስጡ ሁለቱም ቃላት አንድ ናቸው። *ከተማ፤* ኢየሩሳሌም ናት። *ከተማ፣ እንዴት የተተወች ሆና ቀረች፤* ከኢየሩሳሌም ውድቀትና ከተከሠተው አሳዛኝ ሁኔታ የተነሣ፣ ኤርምያስ የተፈጠረበትን ጥልቅ ሐዘን ይገልጻል። ቅድስቲቱ ከተማ ልጆቿን እንዳጣች መበለትና ባልንጀሮቿም አሳልፈው እንደሰጧት በሚገልጽ ሰውኛ ዘይቤ ተገልጻለች። *የተተወች ሆና ቀረች፤* ማንም ሊያጽናናት አይችልም። *እንዴት፤* ድንጋጤና ተስፋ መቍረጥ በአንድነት መከሠታቸውን ይገልጻል (2÷1፤ 4÷1-2፤ ኢሳ1÷21፤ ኤር48÷17 ይመ)። *የተተወች ሆና ቀረች!* ዕብራይስጡ ለዚህ ሐረግ አጽንዖት በመስጠት በኤር15÷17 ላይ፣ "ብቻዬን ተቀመጥሁ" ይለዋል። በዚያኛው ላይ ነቢዩ ብቻውን ተቀምጦአል፤ እዚህ ላይ ግን ብቻዋን የተቀመጠችው በእርሱ የተወደደችው ከተማ ናት። *በሕዝቦች መካከል ታላቅ፤* ከኤር 49÷15 ጋር ያነጻጽሩ። *ባሪያ፤* ይህ ቃል በዕብራይስጡ፣ "ተገዶ የሚሠራ" የሚል ትርጉም አለው (ዘፀ1÷11፤ 1ነገ4÷6 ይመ)።

1÷2፤ *በሌሊት፤* 2÷18-19 ይመ። *አምርራ ታለቅሳለች፤* ተመሳሳይ ሁኔታ ደርሶበት ኤርምያስ እንዳለቀሰው ሁሉ ማለት ነው (ኤር13÷17 ይመ)። *ወዳጆቿ ... ባልንጀሮቿ፤* የፖለቲካ አጋሮቿ ማለት ነው (ለምሳሌ ኤር2÷36-37፤27÷3 ይመ)። *የሚያጽናናት ማንም የለም፤* ቍ9፡16-17፡21 ይመ። *ሁሉ ከድተዋታል፤* ቍ19 ይመ፤ እንደ ኤዶምያስና (4÷21-22፤ መዝ 137÷7 ይመ) እንደ አሞን ልጆች ማለት ነው (ኤር40÷14፤ ሕዝ25÷2-3፡6 ይመ)። *ጠላቶቿም ሆነዋል፤* ቍ17 ይመ።

1÷3 *በሕዝቦችም መካከል ... የምታርፍበትንም ስፍራ አጣች፤* ሙሴ በዘዳ28÷65 ላይ አስቀድሞ እንዳስጠነቀቀው ማለት ነው።

1÷4 *ያለቅሳሉ፤* የተተዉ ስለሆነ ማንም አይሄድባቸውም (መሳ 5÷6፤ኢሳ33÷8 እና ማብ ይመ። *በዓላቷን፤* ዘፀ23÷14-17 እና ማብ፤ ዘሌ23÷2 ይመ። *ደናግሏ ክፉኛ አዝነዋል፤* ሙሉ በሙሉ የመሸነፍ ምልክት ነው (ከዘፀ15÷20 እና ማብ፤ ከመሳ 21÷19፡21፤ ከመዝ68÷25፤ከኤር31÷13 ጋር ያነጻጽሩ)።

1÷5፤ *ገዥዎቿ፤* በዘዳ28÷44 መሠረት ቃል በቃል ሲተረጐም፣ "የበላዮቿ" ማለት ነው (ከዘዳ28÷13 ጋር ያነጻጽሩ)። *ተመችቶአቸዋል፤* ኤር12÷1 ይመ።

1÷6፤ *የጽዮን ሴት ልጅ፤* ኢየሩሳሌምና ነዋሪዎቿ በሰውኛ ዘይቤ ተገልጸዋል። *መሳፍንቶቿ ... በአሳዳጆቻቸው ፊት ... ሸሹ፤* ኤር 52÷7-8 ይመ።

1÷7 በተጨነቀችባቸውና በተንከራተተችባቸው፤ 3÷19 ይመ። *ሀብት፤* ቍ10-11 ይመ። *በጥንት ዘመን፤* ለምሳሌ እንደ ዳዊትና እንደ ሰሎሞን ዘመነ መንግሥት ዐይነት ማለት ነው። *በጠላት እጅ በወደቁ ጊዜ፤* 2ሳሙ24÷14 ይመ። *በመፈራረሷም፤* በቁሙ፣ 'ማቆም' ማለት ነው። በዕብራይስጥ የዚህ ቃልና የ 'ሰንበት' ሥርወ ቃል ተመሳሳይ ነው። ምናልባት ምፀታዊ የቃላት ጨዋታ ሳይሆን አይቀርም።

1÷8 *የረከሰች፤* ቍ17 እና ማብ ይመ። የወር አበባዋ በሚመጣበት ጊዜ በሥርዐታቸው መሠረት ርኩስ የምትሆነውን ሴት ያመለክታል (ዘሌ12÷2፡5፤15÷19 ይመ)፤ እዚህ ላይ ኢየሩሳሌም በሰውኛ ዘይቤ በሴት ተመስላለች (ቍ6 ይመ)።

1÷9 *ርኵሰቷ፤* ሆን ተብሎ በተሠራ ኀጢአት ምክንያት፣ እንደ ሥርዐታቸው ልማድ መርከስን ያሳያል (የዘሌ4÷12 ማብ ይመ)። *ወደ ፊት የሚሆንባትን አላሰበችም፤* ኢሳ47÷7 ይመ። *እግዚአብሔር ሆይ፤ ... ተመልከት፤* ቍ11 እና 20 ይመ። *ጠላት ድል አድርጎአልና፤* ቍ16 ይመ።

1÷10 *ወደ ጉባኤህ እንዳይገቡ የከለከልሀቸው፤* ሕዝ44÷7

ባየች የሚያመልኩ አሕዛብ፣
  ወደ መቅደሷ ሲገቡ አየች።

11ካፍ፣ እንጀራ በመፈለግ፣
  ሕዝቧ ሁሉ በሥቃይ ይጮኻል፤
በሕይወት ለመኖር፣
  የከበረ ሀብታቸውን በምግብ ይለውጣሉ፤
“አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ፤ አስበኝ፤
    ተመልከተኝም፤
  እኔ ተዋርጃለሁና”

12ላሜድ፣ “እናንት መንገድ ዐላፊዎች
        ሁሉ፤ ይህ ለእናንተ ምንም
          አይደለምን?
  ተመልከቱ፤ እዩም፤
በጽኑ ቍጣው ቀን፣
  እግዚአብሔር ያመጣብኝን፣
በእኔ ላይ የደረሰውን፣
  የእኔን መከራ የመሰለ መከራ አለን?

13ሜም፣ “ከከፍታ ስፍራ እሳትን ላከ፤
  ወደታች ወደ ዐጥንቶቼም ሰደደው፤
በእግሮቼ ላይ መረብ ዘረጋ፤
  ወደ ኋላም ጣለኝ፤
ቀኑን ሙሉ በማድከም፣
  ባዶ አድርጎ አስቀመጠኝ።

14ኖን፣ “ኀጢአቶቼ ቀንበር ሆኑ፤^
  በእጆቹ አንድ ላይ ተገመዱ፤
በዐንገቴም ላይ ተጭነዋል፤
  ኀይሌንም አዳከመ፤
ልቋቋማቸው ለማልችላቸው፣
  እርሱ አሳልፎ ሰጠኝ።

15ሳምኬት፣ “በውስጤ ያሉትን ተዋጊዎች ሁሉ፣
  እግዚአብሔር ተቃወመ፤
ጕልማሶቼን ለማድቀቅ፣
  ሰራዊት በላዬ ላይ ጠራ*፤
ድንግሊቱን የይሁዳ ሴት ልጅ፣
  እግዚአብሔር በወይን መጭመቂያ ውስጥ
      ረገጣት።

16“የማለቅሰው ስለ እነዚህ ነገሮች ነው፤
  ዐይኖቼ በእንባ ተሞልተዋል፣
ሊያጽናናኝ የቀረበ፣

1፥11 መዝ6፥6፤ 38፥8፤ኤር37፥21፤52፥6
1፥12 ቍ18፤ኢሳ 10፥4፤13፥13፤ኤር 18፥16፤30፥24
1፥13 ኢዮ18፥8፤ 30፥30፤መዝ102፥3፤ ኤር44፥6፤ዕን3፥16
1፥14 ዘዳ28፥48፤ ኢሳ 47፥6፤ኤር 15፥12፤32፥5
1፥15 መሳ6፥11፤ኢ ሳ5፥5፤28፥18፤41፥2፤ ኤር14፥17፤18፥21፤3 7፥10
1፥16 ቍ2፤ኢዮ 7፥3፤መዝ69፥20፤119 ፥136፤መክ4፥1፤ኢሳ 22፥4፤ኤር13፥17፤ 14፥17፤16፥7፤ ሰቆ 2፥11፡18፤3፥48-49
1፥17 ዘፀ23፥21፤ዘሌ 18፥25-28፤ኤር2፥22፤ 4፥31
1፥18 ቍ12፤ዘፀ9፥27፤ ዘዳ28፥32፡41፤1ሳሙ 12፥14፤ዕዝ9፥15
1፥19 ኤር14፥15፤ 22፥20፤ሰቆ2፥20
1፥20 ቍ8፤ዘዳ 32፥25፤ ኤር4፥19፤ሰቆ2፥11፤ ሕዝ7፥15
1፥21 ቍ4:8፤ መዝ 6፥6፤38፥8፤ኢሳ47፥11፤ ኤር30፥16፤ሰቆ2፥15

  መንፈሴንም ሊያረጋጋ የሞከረ ማንም
    የለም፤
ጠላት በርትቶአልና
  ልጆቼ ተጨንቀዋል።”

17ፌ፣ ጽዮን እጆቿን ዘረጋች፤
  የሚያጽናናትም የለም፤
ጎረቤቶቹ ጠላቶቹ እንዲሆኑ፣
  እግዚአብሔር በያዕቆብ ላይ ትእዛዝ
    አውጥቶአል፤
ኢየሩሳሌምም በመካከላቸው፣
  እንደ ርኩስ ነገር ተቈጠረች።

18ጻዴ፣ “እግዚአብሔር ጻድቅ ነው፤
  እኔ ግን በትእዛዙ ላይ ዐመፅ አድርጌ
    ነበር፤
እናንተ ሕዝቦች ሁሉ ስሙ፤
  መከራዬንም ተመልከቱ፤
ወይዛዝርቶቼና ጕበዛዝቶቼ፣
  ተማርከው ሄደዋል።

19ቆፍ፣ “ወዳጆቼን ጠራኋቸው፤
  እነርሱ ግን ከዱኝ፤
ካህናቶቼና ሽማግሌዎቼ፣
  ሕይወታቸውን ለማትረፍ፣
ምግብ ሲፈልጉ፣
  በከተማዪቱ ውስጥ አለቁ።

20ሬስ፣ “አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ፤ እንዴት
      ተጨንቄአለሁ!
  በውስጤ ተሠቃይቼአለሁ፤
በልቤ ታውኬአለሁ፤
  እጅግ ዐመፀኛ ሆኛለሁና፤
በውጭ ሰይፍ ይፈጃል፤
  በቤትም ውስጥ ሞት አለ።

21ሳን፣ “ሰዎች የሥቃይ ልቅሶዬን ሰሙ፤
  የሚያጽናናኝ ግን ማንም የለም፤
ጠላቶቼ ሁሉ ጭንቀቴን ሰሙ፤
  አንተ ባደረግኸውም ደስ አላቸው፤
አቤቱ የተናገርኸት ቀን ትምጣ፤
  እነርሱም እንደ እኔ ይሁኑ።

^14 አብዛኞዎቹ የዕብራይስጥ ቅጆች እንዲሁ ሲሆኑ ሰብዓ ሊቃናት ግን ኀጢአቶቼን ያለማቋረጥ ይከታተላል ይላል።
*15 ወይም ...በሚያደቅበት ጊዜ፣ ለኔ ጊዜን ወሰነልኝ።

እና 9 ይመ።

1፥11 *እንጀራ በመፈለግ፤* ኢየሩሳሌም በተከከበች ጊዜና ከዚያም በኋላ ዘወትር የምግብ እጥረት ነበር። *በሕይወት ለመኖር፤* ቍ19፤1ሳሙ30፥12 ይመ።

1፥12፤ ቍ18 ይመ። እስከዚህ ድረስ ዋና ተናጋሪው ጸሐፊው ራሱ ነበር፤ ከምዕራፍ አንድ አጋማሽ በኋላ ግን፣ ዋና ተናጋሪው በሰውኛ ዘይቤ የተገለጠችው ኢየሩሳሌም ሆና እናገኛታለን። *በጽኑ ቍጣው፤* 2፥3:6፤4፥11 ይመ። ይህ ዐይነቱ አገላለጽ በትንቢተ ኤርምያስ የተለመደ ነው (ኤር4፥8:26፤12፥13፤25፥37-38፤44፥6፤ 49፥37፤ 51፥45 ይመ)።

1፥13 *ከከፍታ ስፍራ እሳትን ላከ፤* 1ነገ18፥38፤ 2ነገ1፥10: 12:14፤2ዜና7፥1፤ ይመ። *ዐጥንቶቼም፤* በሰዉኛ ዘይቤ በሴት የተመሰለችው፣ የኢየሩሳሌም ዐጥንት ማለት ነው (የቍ8 ማብ ይመ)። እጅግ በሚመሳሰል ሁኔታዎች የእግዚአብሔር ቃል በነ ቢዩ ዐጥንት ውስጥ እንደሚነድድ እሳት ሆኖ ነበር (ኤር 20፥9 እና ማብ ይመ)። *በእግሮቼ ላይ መረብ ዘረጋ፤* መዝ57፥6፤ ምሳ29፥5 ይመ። *ባዶ፤* እንደ አቤሴሎም እኅት ትዕማር ማለት ነው (2ሳሙ13፥20 ይመ)።

1፥15 *በወይን መጭመቂያ ውስጥ ረገጣት፤* መለኮታዊን ፍርድ የሚያመለክት የተለመደ ዘይቤያዊ አገላለጽ ነው (ኢሳ63፥2-3፤ኢዮ 3፥13፤ራእ14፥19-20፤19፥15 ይመ)። *ድንግሊቱን የይሁዳ ሴት ልጅ፤* 2፥13 እንዲሁም የ2ነገ19፥21፤የኤር14፥17 ማብ ይመ።

1፥16 *ዐይኖቼ በእንባ ተሞልተዋል፤* (3፥48፤ኤር9፥18፤ 13፥17፤ 14፥17፤እንዲሁም ኤር9፥1 ይመ)። *ጠላት በርትቶአልና፤* ቍ9 ይመ።

1፥17 *ጠላቶቹ እንዲሆኑ፤* ቍ2 ይመ። *ርኩስ ነገር፤* የቍ8 ማብ ይመ በሌላ ቦታ ያለውን ተመሳሳይ ምስል በዕዝ9፥11፤ በኢሳ 30፥22፤64፥6፤በሕዝ7፥19-20 ይመ።

1፥18 *እግዚአብሔር ጻድቅ ነው፤* ዘዳ32፥4፤2ዜና12፥6፤ መዝ 119፥137፤ኤር12፥1፤ እንዲሁም የመዝ4፥1 ማብ ይመ። *በትእዛዙ ላይ ዐመፅ አድርጌ ነበር፤* ዘኍ20፥24 ይመ። *እናንተ ሕዝ ቦች ሁሉ ስሙ፤* 1ነገ22፥28፤ መዝ49፥1፤ ሚክ1፥2 ይመ።

1፥19 *ወዳጆቼ ... ከዱኝ፤* ቍ2እና ማብ ይመ። *ሕይወ ታቸውን ለማትረፍ፤* የቍ11 ማብ ይመ።

1፥20 *በውስጤ ተሠቃይቼአለሁ፤* በ2፥11 ላይ ተደግሞአል። *በውስጤ...በውጭ፤* ኤር14፥18 ይመ።

1፥21 *የተናገርኸት ቀን፤* እግዚአብሔር በአሕዛብ ላይ የሚፈርድ በት ቀን ማለት ነው (ኤር25፥15-38 ይመ)።

22ታው፤ “ክፋታቸው ሁሉ በፊትህ ይቅረብ፤
ከኀጢአቴ ሁሉ የተነሣ፣
በእኔ ላይ እንዳደረግኽብኝ፣
በእነርሱም ላይ አድርግባቸው፤
የሥቃይ ልቅሶዬ በዝቶአል፤
ልቤም ደክሞአል።”

2

አሌፍ፤ እግዚአብሔር የጽዮንን ሴት ልጅ፣
በቍጣው ደመና እንዴት ጋረዳት![1]
ከሰማይ ወደ ምድር፣
የእስራኤልን ክብር ወርውሮ ጣለው፤
በቍጣው ቀን፣
የእግሩን መቀመጫ አላስታወሰም።

2ቤት፤ የያዕቆብን መኖሪያ ሁሉ፣
እግዚአብሔር ያለ ርኅራኄ ዋጣቸው፤
የይሁዳን ሴት ልጅ ምሽጎች፣
በቍጣው አፈረሳቸው፤
መንግሥቷንና መሳፍንቷን፣
በማዋረድ ወደ ምድር ጣላቸው።

3ጋሜል፤ በጽኑ ቍጣው፣
የእስራኤልን ቀንድ ሁሉ[3] ሰበረ፤
ጠላት በተቃረበ ጊዜ፣
ቀኝ እጁን ወደ ኋላ መለሰ፤
በዙሪያው ያለውን ሁሉ እንደሚበላ እሳት፣
በያዕቆብ ላይ የእሳት ነበልባል ነደደ።

4ዳሌት፤ እንደ ጠላት ቀስቱን ገተረ፤
ቀኝ እጁ ተዘጋጅታለች፤
ለዐይን ደስ የሚያሰኙትን ሁሉ፤
እንደ ጠላት ዐረዳቸው፤
በጽዮን ሴት ልጅ ድንኳን ላይ፣
ቍጣውን እንደ እሳት አፈሰሰ።

5ሂ፤ እግዚአብሔር እንደ ጠላት ሆነ፤
እስራኤልንም ዋጠ፤
ቤተ መንግሥቶቿን ሁሉ ዋጠ፤
ምሽጎቿን አፈራረሰ፤
በይሁዳ ሴት ልጅ፣
ለቅሶንና ሰቈቃን አበዛ።

6ዋው፤ ማደሪያውን እንደ አትክልት ስፍራ
ባዶ አደረገ፤
መሰብሰቢያ ስፍራውን አፈረሰ፤
እግዚአብሔር ጽዮንን፣
ዓመት በዓላቶቿንና ሰንበታቷን
እንድትረሳ አደረጋት፤
በጽኑ ቍጣው፣
ንጉሡንና ካህኑን እጅግ ናቀ።

7ዛይ፤ እግዚአብሔር መሠዊያውን ናቀ፤
መቅደሱንም ተወ፤
የቤተ መንግሥቶቿን ቅጥሮች፣
ለጠላት አሳልፎ ሰጠ፤
በዓመት በዓል ቀን እንደሚደረገው
በእግዚአብሔር ቤት በኀይል ጮኹ።

8ሔት፤ በጽዮን ሴት ልጅ ዙሪያ ያለውን ቅጥር፣
እግዚአብሔር ለማፍረስ ወሰነ፤
የመለኪያ ገመድ ዘረጋ፤
ከማጥፋትም እጆቹን አልሰበሰበም፤
ምሽጎችና ቅጥሮች እንዲያለቅሱ አደረገ፤
በአንድነትም ጠፉ።

9ጤት፤ በሮቿ ወደ ምድር ሰመጡ፤
የብረት መወርወሪያዎቻቸውን ሰባበረ፤
አጠፋቸውም፤
ንጉሥዋና መሳፍንቶቿ በአሕዛብ መካከል
ተማርከው ተሰደዋል፤
ሕጉ ከእንግዲህ አይኖርም፤
ነቢያቶቿም ከእንግዲህ፣
ከእግዚአብሔር ራእይ አያገኙም።

10ዮድ፤ የጽዮን ሴት ልጅ ሽማግሌዎች፣
በምድር ላይ በዝምታ ተቀምጠዋል፤
በራሳቸው ላይ ትቢያ ነሰነሱ፤
ማቅም ለበሱ፤
የኢየሩሳሌም ወጣት ሴቶች፣
ራሳቸውን ወደ ምድር ዝቅ አደረጉ።

1፥22 ቍ8፤ነሀ4፥5፤መዝ6፥6
2፥1 መዝ99፥5፤ 132፥7፤ኤር12፥7፤ሰቆ3፥44
2፥2 ቍ17፤መዝ 21፥9፤89፥39-40፤ኢሳ 25፥12፤ሰቆ3፥43
2፥3 መዝ74፥11፤ 75፥5፡10፤ኢሳ42፥25፤ ኤር21፥4-5፡14
2፥4 2ዜና34፥21፤ኢዮ 3፥23፤16፥13፤መዝ48 ፥21፤ኢሳ 42፥25፤ኤር 4፥20፤7፥20፤ሰቆ3፥ 12-13፤ሕዝ20፥34፤ 24፥16፡25
2፥5 ቍ2፤ኢዮ13፥ 24፤ኢሳ29፥2፤ኤር7፥ 20፤9፥17-20
2፥6 2ዜና36፥19፤ኢሳ 43፥28፤ኤር7፥14፤52 ፥13፤ሰቆ4፥16፤5፥12፤ ሰፎ3፥18
2፥7 ዘሌ26፥31፤ መዝ 74፥7-8፤ኢሳ 64፥11፤ኤር21፥4፤ 33፥4-5፤52፥13፤ሕዝ 7፥21-22፡24
2፥9 ዘዳ28፥36፤ 1ሳሙ 3፥1፤2ነገ24፥15፤2ዜና 15፥3፤ነሀ1፥3፤ኢሳ 45፥2፤ኤር14፥14፤ 16፥13፤ሆሴ3፥4፤11፥6
2፥10 ኢሱ7፥6፤ኢዮ 2፥12፡13፤ኢሳ3፥24፡ 26፤ሰቆ3፥28፤ሕዝ27፥ 30-31

[1] 1 ይህ ምዕራፍ ጥቅሶቹ ተከታታይ ፊደላት ባሉት የዕብራይስጥ ሆሄያት የሚጀምር፣ የመጀመሪያው ወይም የመጨረሻው መስመር ትርጕም የሚሰጥ ቃል ወይም ዐረፍተ ነገር ያለው ግጥም ነው።
[1] 1 ወይም እግዚአብሔር በቍጣው የጽዮንን ሴት ልጅ እንዴት አዋረዳት!
[3] 3 ወይም ብርታትን ሁሉ፤ ወይም ንጉሥ ሁሉ፤ ቀንድ በዚህ ቦታ ብርታትን ያመለክታል።

1፥22 *ክፋታቸው ... በፊትህ፤* መዝ109፥14-15 ይመ። *ልቤም ደክሞአል፤* ይኸው ዐይነት አገላለጽ በኤር 8፥18 ይገኛል፤ ሰቆ 5፥17፤ ኢሳ1፥5 ይመ።

2፥1 *የጽዮንን ሴት ልጅ፤* 1፥6 እና ማብ ይመ። “*እንዴት ...!*” የ1፥1 ማብ ይመ። *የእስራኤልን ክብር ወርውሮ ጣለው፤* ምናልባት ተምዘግዝጎ እንደሚወድቅ ኮከብ ዐይነት ነው (ይኸውም በኢሳ 14፥12 ላይ እንዳለው ማለት ነው)። *የእግሩን መቀመጫ፤* ይህም 1) የቃል ኪዳኑ ታቦት (1ዜና28፥2 ይመ) ወይም ምናልባት 2)የጽዮን ተራራ ሊሆን ይችላል (መዝ99፥5፡9 ይመ)።

2፥2 *መኖሪያ ሁሉ...ዋጣቸው፤* ቍ5 ይመ። *የይሁዳን ሴት ልጅ፤* የ1፥15 ማብ ይመ።

2፥3 *ቀንድ ሁሉ ሰበረ፤* ኤር48፥25 ይመ። *እንደሚበላ... የእሳት ነበልባል፤* ዘኍ11፥3፤ኢዮ1፥16፤መዝ106፥18 ይመ።

2፥4 *ቀስቱን ገተረ፤* ዘዳ32፥42፤ መዝ7፥12-13፤ዘካ9፥13-14 ይመ። *ቍጣውን ... አፈሰሰ፤* መዝ 69፥24፤ 79፥6፤ ኤር 6፥11፤ 7፥20፤ 10፥25፤ 42፥18፤ 44፥6፤ ሆሴ5፥10፤ ሶፎ3፥8 ይመ።

2፥5 *ቤተ መንግሥቶቿን...ምሽጎቿን፤* ሆሴ8፥14 ይመ። *በይሁዳ ሴት ልጅ፤* የ1፥15 ማብ ይመ።

2፥6 *ማደሪያውን፤* በመጀመሪያ ማደሪያ ድንኳኑን፣ ከጊዜ በኋላ ደግሞ ቤተ መቅደሱን ይመለከታል (መዝ27፥4-5 ይመ)። *እንደ አትክልት ስፍራ፤* ከኢሳ5፥5-6፤ከኤር5፥10፤12፥10 ጋር ያነጻጽሩ። *መሰብሰቢያ ስፍራውን፤* እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የሚገናኝበት ማደሪያ ድንኳን ወይም ቤተ መቅደስ ማለት ነው (ዘፀ25፥22፤ 29፥42-43፤ መዝ74፥4 ይመ)።

2፥7 *ናቀ ... ተወ፤* እነዚህ ሁለት ግሶች ጌታ ንጉሡን ከዳዊት ሥርወ መንግሥት መሠረዙን ከሚናገረው መዝ89፥38-39 ውስጥ፣ “ናቅኸው፤ ጣልኸውም” በሚል ይገኛሉ። *በዓመት በዓል ቀን እንደሚደረገው፤* ሆሴ12፥9 ይመ። *በእግዚአብሔር ቤት በኀይል ጮኹ፤* መዝ74፥4 ይመ።

2፥8 *በጽዮን ሴት ልጅ፤* ኢየሩሳሌምንና ነዋሪዎቿን በሰውኛ ዘይቤ የሚገልጽ ነው። *ለማፍረስ ወሰነ፤* ኤር32፥31 ይመ። *የመለኪያ ገመድ ዘረጋ፤* በተመሳሳይ ትክክለኛ ሚዛንና ለግንቡ ሥራ በዋለው ጥሬ ዕቃዎች ለማጥፋት ሲባል ነው (ኢሳ28፥17 እና ማብ፤ አሞ7፥7-8 እና ማብ ይመ)። *ምሽጎችና ቅጥሮች፤* ኢሳ 26፥1 ይመ። ምሽጎቹ የውጭ ቅጥሮች ነበሩ (2ሳሙ20፥15 ይመ)።

2፥9 *ነቢያቶቿም ከእንግዲህ ... ራእይ አያገኙም፤* ጌታ በነቢያቱ በኩል ሕዝቡን አይናገራቸውም ነበር (መዝ74፥9፤ አሞ 8፥11 እና ማብ፤ ሚክ3፥7 ይመ)።

2፥10 *ሽማግሌዎች፤* የዘፀ3፥16 ማብ ይመ። *በምድር ላይ በዝምታ ተቀምጠዋል፤ በራሳቸው ላይ ትቢያ ነሰነሱ፤ ማቅም ለበሱ ... ራሳቸውን ወደ ምድር ዝቅ አደረጉ፤* እነዚህ ሁሉ የሐዘን መግለጫ ምልክቶች ናቸው (ኢዮ2፥12-13፤መዝ35፥13-14)።

11ካፍ፡ ዐይኔ በለቅሶ ደከመ፤
ነፍሴ በውስጤ ተሠቃየች፤
ልቤም በሐዘን ፈሰሰች፣
በከተማዪቱ መንገዶች ላይ፣
ሕዝቤ ተደምስሰዋልና፤
ልጆችና ሕፃናት ደክመዋልና::
12ላሜድ፡ በከተማዪቱ መንገዶች ላይ፣
እንደ ቈሰሉ ሰዎች ሲደክሙ፣
በእናታቸው ክንድ ላይ፣
ነፍሳቸው በመውጣት ላይ ሳለች፣
"እንጀራና የወይን ጠጅ የት አለ?"
እያሉ እናቶቻቸውን ይጠይቃሉ::
13የኢየሩሳሌም ሴት ልጅ ሆይ፤ ስላንቺ
ምን ማለት እችላለሁ?
ከምንስ ጋር አወዳድርሻለሁ? ድንግሊቱ
የጽዮን ልጅ ሆይ፤
አጽናናሽ ዘንድ፣
በምን ልመስልሽ እችላለሁ?
ቍስልሽ እንደ ባሕር ጥልቅ ነው፤
ማንስ ሊፈውስሽ ይችላል?
14ኖን፡ የነቢያቶችሽ ራእይ፣
ሐሰትና ከንቱ ነው፤
ምርኮኛነትሽን ለማስቀረት፣
ኀጢአትሽን አይገልጡም::
የሚሰጡሽም የትንቢት ቃል፣
የሚያሳስትና ከመንገድ የሚያወጣ ነው::
15ሳምኬት፡ በአጠገብሽ የሚያልፉ ሁሉ፣
እጃቸውን ያጨበጭቡብሻል፤
"የውበት መደምደሚያ፣ የምድር ሁሉ
ደስታ፣
የተባለች ከተማ ይህች ናትን?"
እያሉ ራሳቸውን በመነቅነቅ፣
በኢየሩሳሌም ሴት ልጅ ላይ ያሾፋሉ::
16ዔ፡ ጠላቶችሽ ሁሉ በአንድ ላይ፣
አፋቸውን በኀይል ከፈቱ፤
ጥርሳቸውን እያፏጩ አሾፉ፤
እንዲህም አሉ፤ "ውጠናታል፤
የናፈቅነው ጊዜ ይህ ነበር፤
ኖረንም ልናየው በቃን::"
17ፌ፡ እግዚአብሔር ያሰበውን አደረገ፤
ከረዥም ጊዜ በፊት የተናገረውን፣
ቃሉን ፈጸመ፤
ያለ ርኅራኄ አፈረሰሽ፤
ጠላት በሥቃይሽ ላይ እንዲደሰት፣
የጠላትሽንም ቀንድ[a] ከፍ ከፍ አደረገ::
18ጻዴ፡ የሕዝቡ ልብ፣ ወደ እግዚአብሔር
ጮኸ::
የጽዮን ሴት ልጅ ቅጥር ሆይ፤
ቀንና ሌሊት፣
እንባሽ እንደ ወንዝ ይፍሰስ፤
ለራስሽ ዕረፍትን አትስጪ፣
ዐይኖችሽ ከማንባት አያቋርጡ::
19ቆፍ፡ የሌሊቱ ሰዓት ሲጀምር፣
ተነሺ በሌሊት ጩኺ፤
በእግዚአብሔር ፊት፣
ልብሽን እንደ ውሃ አፍስሺ፤
በየመንገዱ ዳር ላይ፣ በረሀብ ስለወደቁት፣
ስለ ልጆችሽ ሕይወት፣ እጆችሽን ወደ
እርሱ አንሺ::
20ሬስ፡ አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ እይ፤
ተመልከትም፤
በማን ላይ እንዲህ አድርገህ ታውቃለህ?
በውኑ እናቶች ሕፃኖቻቸውን፣
ተንከባክበው ያሳደጓቸውን ልጆች
ይብሉን?
ካህኑና ነቢዩስ፣
በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ
ይገደሉን?
21ሳን፡ በየመንገዱ ዐቧራ ላይ፣

[a]17 *ቀንድ* በዚህ ቦታ ብርታትን ያመለክታል

2፥11 ቍ19፤ኢዮ 30፥27፤መዝ22፥14፤119፥82፤ኢሳ1፥5፤15፥3፤ኤር9፥1፤ሰቆ1፥16፤1፥20፤3፥48-51፤4፥4
2፥12 ኢዮ3፥24፤ኢሳ 24፥11፤ሰቆ4፥4
2፥13 2ነገ19፥21፤ኢሳ 1፥6፤37፥22፤ኤር14፥17፤30፥12-15፤ሰቆ 1፥12
2፥14 ኤር2፥8፤ 8፥11፤ 20፥6፤23፥25-32፤33-40፤28፥15፤29፥9፤ሕዝ 13፥3፤22፥28
2፥15 ዘኍ24፥10፤ ዘዳ 28፥37፤ኢዮ16፥4፤መዝ45፥11፤48፥2፤50፥2፤ኢሳ28፥22፤ ኤር19፥8፤ሰቆ1፥21፤ ሕዝ16፥14፤25፥6፤ ናሆ3፥19
2፥16 ኢዮ16፥9፤ መዝ 22፥13፤35፥25፤ ሰቆ3፥46፤ሕዝ36፥3፤ ሚክ4፥11
2፥17 ቍ2፤ዘዳ 28፥15-45፤ መዝ 22፥17፤ 89፥42፤ኢሳ 44፥26፤ኤር39፥16፤ሰቆ 1፥5፤ ሕዝ5፥11፤7፥9፤8፥18፤ዘካ1፥6
2፥18 ቍ8፤መዝ 119፥145፤ኤር9፥1፤ ሰቆ1፥16፤3፥49
2፥19 ቍ11፤1ሳሙ 1፥15፤መዝ28፥2፤ኢሳ 26፥9፤51፥20
2፥20 ዘዳ28፥53፤ መዝ78፥64፤ኤር14፥15፤23፥11-12፤19፥9፤ ሰቆ1፥19፤4፥10፤ሕዝ 5፥10
2፥21 ዘዳ32፥25፤ 2ዜና36፥17፤መዝ78፥62-63፤ኤር6፥11፤13፥14፤ሰቆ3፥43፤ዘካ11፥6

የኢየሩሳሌም ወጣት ሴቶች፤ 1፥4 እና ማብ ይመ::

2፥11 *ዐይኔ ... ደከመ፤* የመዝ6፥7 ማብ ይመ:: *በለቅሶ፤* የ1፥16 ማብ ይመ:: *በውስጤ ተሠቃየች፤* የተደገመ ሐረግ ነው (1፥20 ይመ):: *ሕዝቤ፤* በቁሙ፣ "የወገኔ ሴት ልጅ" ማለት ነው (3፥48፤4፥10፤ እንዲሁም የኤር14፥17 ማብ ይመ)::

2፥12 *ነፍሳቸው በመውጣት ላይ ሳለች፤* ኢዮ 30፥16፤ መዝ107፥5፤ ዮና2፥7 ይመ::

2፥13 *የኢየሩሳሌም ሴት ልጅ ... ድንግሊቱ የጽዮን ልጅ ሆይ፤* የ1፥6 ማብ፤ ኤር14፥17 ይመ:: *ስላንቺ ምን ማለት እችላለሁ?፤* ኢዮ 29፥11 ይመ::

2፥14 *የነቢያቶችሽ ... ሐሰትና፤* ኤርምያስ ብዙ ጊዜ ሐሰተኛ ነቢያትን ያወግዛል (ኤር5፥12-13፤6፥13-15፤8፥10-12፤14፥13-15፤ 23፥9-40፤ 27፥9-28፥17 ይመ):: *ከንቱ፤* ወይም የታይታ ሰዎች ማለት ነው፤ ይህ ምስያ እንዴት እንደተብራራ ለማስተዋል፤ ሕዝ 13፥10-16፤22፥28 ይመ:: *ከመንገድ የሚያወጣ፤* ይህን ቃል በአጽንዖት የሚገልጸው ያልተለመደው የዕብራይስጥ ቃል በኤር 27፥10፡15 ላይ፣ "እንድትጠፉ" በሚል በአጽንዖት ከተገለጸው ጋር ተመሳሳይ የሆነ ሥረወ ቃል አለው:: የሐሰተኛ ነቢያት ቅጥ ፈት ሰዎችን ያስታል፤ ጌታ እንዲፈርድባቸውም ያደርጋሉ:: ሐሰ ተኛ ነቢያቱም ባመጡት መዘዝ የተነሣ ጥፋት ይደርስባቸዋል::

2፥15 *በአጠገብሽ የሚያልፉ ሁሉ፤* 1፥12 ይመ:: *እጃቸውን ያጨበጭቡብሻል፤* ኢዮ27፥23 ይመ:: *ያሾፋሉ፤* ቍ16 ይመ፤ እን ዲሁም የኤር19፥8 ማብ ይመ:: *የውበት መደምደሚያ፤* በመዝ50፥2 ላይ እንደተመለከተው ነው፤ ማብ ይመ:: *የምድር ሁሉ ደስታ፣ የተባለች፤* በመዝ 48፥2 ላይ እንደ ተመለከተው ማለት ነው፤ የዚህኑ ማብ ይመ፤ ከኤር 51፥41 ጋር ያነጻጽሩ):: *ራሳቸውን በመነቅነቅ፤* የኢዮ 16፥4 ማብ ይመ:: እንዲሁም መዝ44፥14፤109፥25፤ ኤር 18፥16 ይመ:: *በኢየሩሳሌም ሴት ልጅ፤* የ1፥6፤ የኤር14፥17 ማብ ይመ::

2፥16 *ውጠናታል፤* ቍ2፡5፤ ኤር51፥34 ይመ::

2፥17 *ከረዥም ጊዜ በፊት፤* በሙሴ ዘመን ማለት ነው (ለምሳ ሌም በዘሌ26፥23-39፤ በዘዳ 28፥15-68 ላይ የሰፈረውን እስፈሪ መዓት ይመ):: *ቃሉን ፈጸመ፤* ኢሳ55፥11 እና ማብ ይመ:: *ቀንድ ከፍ ከፍ አደረገ፤* ኀይሉን አበረታ፤ (አማራጭ ትርጕሙን እንዲሁም 1ሳሙ2፥1፤ መዝ75፥4 ይመ)::

2፥18 *እንባሽ ... ይፍሰስ፤* እግዚአብሔር የተረፉትን ሕዝቦች የምልጃ ጩኸት እንደሚሰማ ተስፋ በማድረግ፣ ኤርምያስ ሕዝቡ እንዲጸልዩ፤ እንዲያለቅሱና ንስሓ እንዲገቡ ጥሪ ያቀርባል (ከቍ19 ጋር ያነጻጽሩ) ኤር14፥17 ይመ:: *ቅጥር ሆይ፤* በኢሳ 14፥31 ላይ የከተማዋ ቅጥር በተመሳሳይ መልክ ተጠርታለች:: *የጽዮን ሴት ልጅ ... ሆይ፤* ኢየሩሳሌምንና ኗሪዎቿን በሰውኛ ዘይቤ የሚገ ልጽ ነው::

2፥19 *የሌሊቱ ሰዓት ሲጀምር፤* የመሳ7፥19 ማብ እንዲሁም መዝ63፥6 ይመ:: *ልብሽን ... አፍስሺ፤* ከልብ በሆነ ጸሎት ማለት ነው (መዝ62፥8 ይመ):: *እንደ ውሃ፤* "አፍስስ" ወይም "አፍስሺ" ከሚለው ጋር የተለመደ ተነጻጻሪ ዘይቤ ነው (ዘዳ12፥16፡24፤ 15፥23፤ መዝ 79፥3፤ ሆሴ5፥10 ይመ):: *እጆችሽን ... አንሺ፤* በጸሎትና በምስጋና ማለት ነው (መዝ28፥2፤63፥4፤1ጢሞ 2፥8 ይመ):: *በረሀብ ስለወደቁት ... ልጆችሽ፤* ቍ11-12ይመ::

2፥20-22፤ በቍ19 ላይ ጸሎት ይደረግ ዘንድ የቀረበ ጥሪ ነው::

2፥20 *እናቶች ሕፃኖቻቸውን ... ይብሉን?* የኤር19፥9 ማብ ይመ::

2፥21፤ ኤር6፥11 እና ማብ ይመ::

ወጣትና ሽማግሌ በአንድነት ወደቁ፤
ወይዛዝርቴና ጐበዛዝቴ፣
በሰይፍ ተገደሉ፤
በቍጣህ ቀን ገደልሃቸው፤
ያለ ርኅራኄም ዐረድሃቸው።
22ታው፤ "በበዓል ቀን ለግብዣ እንደምትጠራ፣
ሽብርን ከየአቅጣጫው በእኔ ላይ ጠራህ፤
በእግዚአብሔር የቍጣ ቀን፣
ማንም አላመለጠም ወይም አልተረፈም፤
የተንከባከብኋቸውንና ያሳደግኋቸውን፣
ጠላቴ አጠፋብኝ።"

3 አሌፍ፣[1] በቍጣው በትር፣
መከራ ያየ ሰው እኔ ነኝ።
2ከፊቱ አስወጣኝ፤
በብርሃን ሳይሆን በጨለማ እንድሄድ
አደረገኝ።
3በእርግጥ ቀኑን ሁሉ በመደጋገም፣
እጁን በላዬ ላይ መለሰ።
4ቤት፤ እርሱ ሥጋዬንና ቈዳዬን አስረጀ፤
ዐጥንቶቼንም ሰባበረ።
5በምሬትና በድካም፣
ቅጥር ሠራብኝ፤ ዙሪያዬንም ከበበኝ።
6ከሞቱ ብዙ ጊዜ እንደሆናቸው፣
በጨለማ እንድኖር አደረገኝ።
7ጋሜል፤ በቅጥር ውስጥ ዘጋብኝ፤ ስለዚህ
ማምለጥ አልቻልሁም፤
የእስር ሰንሰለቴንም አከበደብኝ።
8ርዳታ ፈልጌ ብጣራና ብጮኽ እንኳ፣
ጸሎቴን መስማት አልፈለገም።
9መንገዴን በተጠረቡ ድንጋዮች ዘጋ፤
ጐዳናዬንም አጣመመ።
10ዳሌት፤ አሸምቆ እንደ ተኛ ድብ፣

2፥22 ኢዮ27፥14፤ መዝ31፥13፤ኤር11፥11፤20፥10፤ሆሴ9፥13
3፥1 ኢዮ19፥21፤ መዝ88፥7፤ኤር15፥17-18
3፥2 ኢዮ19፥8፤መዝ82፥5፤ኤር4፥23
3፥3 መዝ38፥2፤ኢሳ5፥25
3፥4 ኢዮ30፥30፤ መዝ51፥8፤ኢሳ38፥13፤ኤር50፥17፤ሰቆ4፥8
3፥5 ቍ19፤ኤር 23፥15
3፥6 መዝ88፥5-6፤143፥3፤ኢሳ59፥10
3፥7 ኢዮ3፥23፤ኤር40፥4
3፥8 ቍ44፤ዘዳ1፥45፤ኢዮ30፥20፤መዝ 5፥2፤22፥2
3፥9 ኢዮ9፥24፤19፥8፤ኢሳ63፥17፤ሆሴ2፥6
3፥10 ኢዮ10፥16፤ ሆሴ13፥8፤አሞ5፥18-19
3፥11 ሆሴ6፥1
3፥12 ኢዮ7፥20፤16፥12፤መዝ7፥12-13፤38፥2፤ሰቆ2፥4
3፥13 ኢዮ6፥4፤ 16፥13
3፥14 ዘፍ38፥23፤ኢዮ17፥2፤30፥9፤መዝ22፥6-7፤ኤር 20፥7
3፥15 ቍ19፤ኤር 9፥15
3፥16 መዝ7፥5፤ምሳ20፥17
3፥18 ቍ54፤ኢዮ17፥15
3፥19 ቍ5:15
3፥20 መዝ42፥5፡11፤43፥5
3፥22 ዘፀ78፥38፤130፥7፤103፥11፤ኢዮ34፥15፤ሆሴ11፥9
3፥23 ዘፀ34፥6፤ሰፎ

እንደ አደባም አንበሳ፣
11ከመንገድ ጐትቶ አስወጣኝ፤ ቈራረጠኝም፤
ያለ ረዳትም ተወኝ።
12ቀስቱን ገተረ፤
ለፍላጻዎቹም ዒላማ አደረገኝ።
13ሄ፤ ፍላጻዎችን ከሰገባው አውጥቶ፣
ልቤን ወጋው።
14ለሕዝቤ ሁሉ ማላገጫ ሆንሁኝ፤
ቀኑን ሙሉ በመሣለቅ ያዜሙብኛል።
15መራራ ሥር አበላኝ፤
ሐሞትም አጠገበኝ።
16ዋው፤ ጥርሴን በድንጋይ ሰበረ፤
በትቢያ ውስጥ ረጋገጠኝ።
17ነፍሴ ሰላምን አጣች፤
ደስታ ምን እንደ ሆነ ረሳሁ።
18ስለዚህ፣ "ክብሬ፣
ከእግዚአብሔርም ተስፋ ያደረግሁት
ሁሉ ሄዶአል" አልሁ።
19ዛይ፤ የጭንቀቴንና የመንከራተቴን፣
ምሬትንና ሐሞትን አስባለሁ።
20 ዘወትር አስበዋለሁ፤
ነፍሴም በውስጤ ተዋርዳለች።
21ሆኖም ይህን አስባለሁ
እንግዲያስ ተስፋ አለኝ፤
22ሔት፤ ያልጠፋነው ከእግዚአብሔር ታላቅ
ፍቅር የተነሣ ነው፤
ርኅራኄው አያልቅምና።
23ማለዳ ማለዳ አዲስ ነው፤
ታማኝነትህም ብዙ ነው።

[1] የዚህ ምዕራፍ እያንዳንዱ አንጓ ተከታታይ ፊደላት ባሉት የዕብራይስጥ ሆህያት የሚጀምር ሲሆን በእያንዳንዱ አንጓ ውስጥ ያሉት ጥቅሶች በአንድ ዐይነት ፊደል ይጀምራሉ።

2፥22 *በእኔ ላይ ጠራህ፤* 1፥15 ይመ፤ *ሽብርን ከየአቅጣጫው፤* የኤር6፥25 ማብ ይመ። *በእግዚአብሔር የቍጣ ቀን፤* ምዕራፉ በተጀመረበት መልክ ተደመደመ (ቍ1 ይመ)። *ማንም አላመለጠም ወይም አልተረፈም፤* ኤር42፥17፤44፥14 ይመ።

3፥1-2 *እኔ ነኝ፤* ጸሓፊው ኤርምያስም ሐዘን የተሰማው ሌላ ያልታወቀ ጸሓፊ እዚህ ላይ የሚናገረው ስለ ራሱ ብቻ ሳይሆን ተካፋይ ስለ ሆነበት ማኅበረ ሰብ መከራም ጭምር ነው፤ ("እኛ" የሚለውን በቍ22:40-47 ላይ ይመ)። በዕብራይስጥ ቋንቋ በተጻፈው ቅጅ ውስጥ ቍ1 በመጽሐፉ አጋማሽ ላይ ይገኛል።

3፥1 *በቍጣው፤* የእግዚአብሔር ማለት ነው። *በቍጣው በትር፤* ኢዮ 9፥34፤ 21፥9 ይመ፤ የሚያመለክተው ባቢሎንን ነው (ኢሳ 10፥5 ማብ ይመ)። *መከራ፤* ቍ19 ይመ።

3፥4 *አስረጀ፤* ኢዮ13፥28 (እንደሚጠፋ)፤ መዝ49፥14 (እንደሚያረጅ) ይመ። *ዐጥንቶቼንም ሰባበረ፤* ኢሳ38፥13 እና ማብ ይመ።

3፥5 *በምሬት፤* በቀጥታ ሲተረጐም "መርዝ" ማለት ነው (ኤር8፥14 እና ማብ ይመ)።

3፥6፤ መዝ143፥3 የሚያስታውስ ነው። *በጨለማ፤* መቃብር ማለት ነው።

3፥7 *በቅጥር … ዘጋብኝ፤* ይህንን ትርጉም የሚሰጠው የዕብራይስጥ ቃልና በቍ 9 ላይ፣ "ዘጋ" የሚለውን ቃል የሚወክለው የዕብራይስጥ ቃል አንድ ነው (ኢዮ19፥8፤ ሆሴ2፥6 ይመ)። *ማምለጥ አልቻልሁም፤* መዝ88፥8 ይመ።

3፥8 *ጸሎቴን መስማት አልፈለገም፤* ቍ44፤ መዝ 18፥41፤ ምሳ 1፥28 ይመ፤ ኤር 7፥16 እና ማብ ይመ።

3፥9 *በተጠረቡ ድንጋዮች፤* በሰሎሞን ቤተ መቅደስ የመሠረት ሥራ ላይ እንደዋሉት ዐይነት ያሉ ትላልቅ ድንጋዮች ማለት ነው (1ነገ5፥17 ይመ)። *አጣመመ፤* ወይም፣ "አፈራረሰው አጠፋው" ማለት ነው (በኢሳ24፥1 ላይ እንዳለው ሁሉ)። ምስያውም ምን እንደ ሆነ ለመገንዘብ ኢዮ30፥13 ይመ።

3፥10፤ *እንደ … ድብ፣ እንደ … አንበሳ፤* መዝ10፥9፤ 17፥12፤ ኤር4፥7፤ 5፥6፤ 49፥19፤ 50፥44 ይመ።

3፥11፤ 1፥2ይመ

3፥12 *ቀስቱን ገተረ፤* የ2፥4 ማብ ይመ። *ዒላማ አደረገኝ፤* የኢዮ6፥4 ማብ ይመ።

3፥13 ልቤን፤ በቁሙ ሲተረጐም ኵላሊት ማለት ነው (ኢዮ 16፥13)።

3፥14፤ የኤርምያስን ማማረር በኤር20፥7 ላይ ይመ። *በመሣለቅ ያዜሙብኛል* ቍ63፤መዝ69፥12 ይመ።

3፥15 *መራራ ሥር አበላኝ፤* በኢዮ9፥18 ላይ በዕብራይስጥ አጽንዖት የተሰጠው የዚህ ሐረግ ትርጕም፣ "በሐዘን ከበበኝ" እንደ ማለት ነው (የኤር9፥15 ማብ ይመ)። የፋሲካ ምግብ በሚበላበት ወቅት የመራራው አትክልት ተገቢነት ምን ያህል እንደ ሆነ ለማስተዋል የዘፀ12፥8 ማብ ይመ።

3፥18 *ከእግዚአብሔርም፤* በም3 ላይ አምላክ ለመጀመሪያ ጊዜ መጠቀሱ ነው።

3፥19፤ ባለቅኔው እነዚህን ሁሉ የሕይወት ተሞክሮች በማስታወስ አሁንም በድጋሚ ይገልጻል። *ጭንቀቴንና መንከራተቴን፤* 1፥7 ይመ።

3፥21-26፤ በሰቈቃወ ኤርምያስ መጽሐፍ ላይ በትምህርተ መለኮት ረገድ ከፍተኛ ሐሳብ የተገለጸበት ክፍል ነው (በመግቢያው ላይ፣ "ዐቢይ ሐሳብና ትምህርተ መለኮት" የሚለውን ይመ)።

3፥22 *ያልጠፋነው፤* የቍ1-2 ማብ ይመ። *ታላቅ ፍቅር፤* ቍ32 ይመ። በዕብራይስጥ ይህ ሐረግ ብዙ ቍጥር ሲሆን፣ (በመዝ107፥43 እንዳለው ማለት ነው)፣ ጌታ ለኪዳኑ ተስፋ ያለውን ታማኝነት የሚያመለክት ነው (መዝ89፥1 ይመ)። የመዝ6፥4 ማብ ይመ፤ እንዲሁም በኢሳ63፥7 ላይ፣ "ቸርነት" የሚለውንና ማብ ይመ።

3፥23 *ማለዳ ማለዳ፤* ኢሳ33፥2 ይመ። *ታማኝነትህም ብዙ ነው፤* ሊለካ እንደማይችል ያመለክታል (የ32 ማብ፤ እንዲሁም

24 ራሴን እንዲህ አልሁት፤ “እግዚአብሔር
ዕድል ፈንታዬ ነው፤
ስለዚህ ተስፋ አደርገዋለሁ።

25 ጤት፤ እርሱን ተስፋ ለሚያደርጉት፣
ለሚፈልገውም ሰው እግዚአብሔር
መልካም ነው።
26 ሰው የእግዚአብሔርን ማዳን፣
ዝም ብሎ ተስፋ ቢያደርግ መልካም
ነው።
27 ሰው በወጣትነቱ፣
ቀንበር ቢሸከም መልካም ነው።

28 ዮድ፤ ብቻውን ዝም ብሎ ይቀመጥ፤
እግዚአብሔር አሸክሞታልና።
29 ፊቱን በዐቧራ ውስጥ ይቅበር፤
ተስፋ ሊኖር ይችላልና።
30 ጒንጩን ለሚመታው ሰው ይስጥ፤
ውርደትንም ይጥገብ።

31 ካፍ፤ እግዚአብሔር ሰውን፣
ለዘላለም አይጥልምና፤
32 መከራን ቢያመጣ እንኳ ይራራል፤
ታላቅ ፍቅሩ አይለወጥምና
33 ሆን ብሎ ችግርን፣
ወይም መከራን በሰው ልጆች ላይ
አያመጣምና።

34 ላሜድ፤ የምድሪቱ እስረኞች ሁሉ፣
በእግር ሲረገጡ፣
35 በልዑል ፊት፣
ሰው መብቱ ሲነፈገው፣
36 ሰው ፍትሕ ሲጓደልበት፣
ጌታ እንዲህ ዐይነቱን ነገር አያይምን?

37 ሜም፤ እግዚአብሔር ካላዘዘ በቀር፤
ተናግሮ መፈጸም የሚችል ማን ነው?
38 ክፉም ሆነ መልካም ነገር፣
ከልዑል አፍ የሚወጣ አይደለምን?
39 ታዲያ ሕያው ሰው በኀጢአቱ ሲቀጣ፣
ስለምን ያጒረመርማል?

40 ኑን፤ መንገዳችንን እንመርምር፤
እንፈትን፤
ወደ እግዚአብሔርም እንመለስ።
41 ልባችንን ከእጃችን ጋር
በሰማይ ወዳለው ወደ አምላካችን
እናንሣ፤ እንዲህም እንበል፤
42 “ዐምፀናል፤ ኀጢአትም ሠርተናል፤
አንተም ይቅር አላልኸንም።

43 ሳሜክ፤ “ራስህን በቍጣ ከደንህ፤
አሳደድኸንም፤
ያለ ርኅራኄም ገደልኸን።
44 ጸሎት እንዳያልፍ፣ ራስህን በደመና
ሸፈንህ።
45 በአሕዛብ መካከል፣
አተላና ጥራጊ አደረግኸን።

46 ፌ፤ “ጠላቶቻችን ሁሉ፣
አፋቸውን በእኛ ላይ ከፈቱ።
47 በጥፋትና በመፈራረስ፣
በችግርና በሽብር ተሠቃየን።
48 የእንባ ጐርፍ ከዐይኔ ፈሰሰ፤
ሕዝቤ አልቋልና።

49 ዔ፤ ያለ ዕረፍት፣
ያለ ማቋረጥ ዐይኖቼ እንባ ያፈሳሉ፤
50 እግዚአብሔር ከላይ፣
ከሰማይ እስኪያይ ድረስ።

3፥5
3፥24 መዝ119፥57
3፥25 መዝ33፥18፤ ኢሳ 25፥9፤30፥18
3፥26 መዝ37፥7፤ 40፥1፤ኢሳ7፥4
3፥28 ኤር15፥17፤ ሰቆ2፥10
3፥29 ኢዮ2፥8፤ ኤር31፥17
3፥30 ኢዮ16፥10፤ ኢሳ50፥6፤ሚክ5፥1
3፥31 መዝ94፥14፤ ኢሳ54፥7
3፥32 መዝ78፥38፤ 106፥43-45፤ሆሴ 11፥8፤ ናሆ1፥12
3፥33 ኢዮ37፥23፤ ኤር31፥20፤ሕዝ18፥ 23፤ 33፥11
3፥35 ዘፍ14፥18፡ 19፡20፡22
3፥36 መዝ140፥12፤ ምሳ17፥15፤ኤር22፥3 ፤ዕን1፥13
3፥37 መዝ33፥9-11፤ ምሳ19፥21፤21፥30
3፥38 ኢዮ2፥10፤ ኢሳ45፥7፤ኤር32፥42
3፥39 ኤር30፥15፤ ሚክ7፥9
3፥40 መዝ119፥59፤ 139፥23-24፤2ቆሮ 13፥5
3፥41 መዝ25፥1፤ 28፥2
3፥42 2ነገ24፥4፤ ኤር5፥7-9፤14፥20፤ ዳን9፥5
3፥43 ቍ66፤መዝ 35፥6፤ሰቆ2፥2፡17፡21
3፥44 ቍ8፤መዝ 97፥2፤ኢሳ58፥4፤ሰቆ 2፥1፤ዘካ7፥13
3፥45 1ቆሮ4፥13
3፥46 መዝ22፥13፤ ሰቆ2፥16

3፥47 ኢሳ24፥17-18፤51፥19፤ኤር48፥43 3፥48 መዝ119፥136፤ ኤር9፥1፡18፤ሰቆ1፥16፤2፥11 3፥49 ኤር14፥17፤ሰቆ2፥18 3፥50 መዝ 14፥2፤80፥14፤ኢሳ63፥15

መዝ36፥5 ይመ)። *ታማኝነትህም፤* የጌታን ታላቅ ፍቅርና ቸርነት (ቍ22) ያመለክታሉ።

3፥24 *እግዚአብሔር ዕድል ፈንታዬ ነው፤* መዝ 73፥26፤ 142፥5 ይመ፤ የሌዋውያኑና የካህናቱ ርስት ድርሻ ጌታ ራሱ ነበር (ዘኍ18፥20፤ እንዲሁም የዘፍ15፥1 ማብ ይመ)። *ስለዚህ ተስፋ አደርገዋለሁ፤* ይህንን ሐረግ እንዲሁም በቍ21 ላይ፣ “ስለ ዚህ ተስፋ አደርጋለሁ” የሚወክለው የዕብራይስጡ አቻ ተመሳ ሳይ ሲሆን፣ እንደ አዝማች ያገለግላል።

3፥25 *እርሱን ተስፋ ለሚያደርጉት፤* መዝ25፥3፤ 69፥7 ይመ። *እግዚአብሔር መልካም ነው፤* መዝ34፥8፤ 86፥5 ይመ።

3፥26፤ ኢሳ26፥3፤30፥15 ይመ።

3፥27 *ሰው ... ቀንበር ቢሸከም፤* በቍ1ላይ፣ “መከራን ያየ ሰው” የሚለውን ሐሳብ ያስተጋባል።

3፥28 *ብቻውን ... ይቀመጥ፤* የ1፥1 ማብ ይመ። *አሸክሞታልና፤* ቀንበሩን ማለት ነው (ቍ27 ይመ)።

3፥29 *ተስፋ ሊኖር ይችላልና፤* ኢዮ11፥18 ይመ።

3፥30 *ጒንጩን ... ይስጥ፤* ማቴ5፥39 ይመ። *ውርደትንም ይጥገብ፤* መዝ123፥4 ይመ።

3፥31፤ ኤር3፥5 እና ማብ ይመ።

3፥32፤ የሚፈርደው ያው አምላክ እርሱ መልሶ ምሕረትን ይሰጣል (ኢዮ5፥18፤መዝ30፥5፤ኢሳ54፥8 ይመ)። *ታላቅ ፍቅሩ አይለወጥምና፤* የቍ22 ማብ ይመ። እንዲሁም በቍ23 ላይ “ታማ ኝነትህ ታላቅ ነው” የሚለውንም ይመ፤ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ኪዳናዊ ምሕረት በጥቅሉ ለማመልከት፣ ታማኝነትና የማ ይለወጥ ፍቅር ብዙውን ጊዜ በአንድ ላይ ይጠቀሳሉ።

3፥33 *ሆን ብሎ ችግርን ... አያመጣምና፤* ሕዝ18፥23፡32፤ ሆሴ11፥8፤ 2ጴጥ3፥9 ይመ።

3፥34 *በእግር ሲረገጡ፤* በ586 ዓ.ቅ.ክ ባቢሎናውያን እንደ ፈጸሙት ሁሉ ማለት ነው።

3፥35 *ልዑል፤* የዘፍ 14፥19 ማብ ይመ። *በልዑል ፊት፤* ፍትሕን ይበይኑ ዘንድ ልዑል እግዚአብሔር በሾማቸው ዳኞች ፊት ማለት ነው (ዘፀ22፥8-9፤ እንዲሁም አግራጌ ትርጒሙን፤ የመዝ 82 መግቢያ ይመ)። *መብቱ ሲነፈገው፤* የአይሁድ መሪዎች ሕግን በቀጥታ በመተላለፍ እንዳደረጉት ሁሉ ማለት ነው (ዘፀ 23፥6 ይመ)።

3፥36 *ፍትሕ ሲጓደልበት፤* ሰዎች ፍርድን ሊያጓድሉ ይች ላሉ፤ እግዚአብሔር ግን ከቶ አያደርገውም (ኢዮ8፥3፤34፥12 ይመ)።

3፥37 *ተናግሮ መፈጸም፤* የዘፍ1፥3 ማብ ይመ።

3፥38፤ አሞ3፥6 ይመ።

3፥39 *ያጒረመርማል?* እስራኤላውያን በምድረ በዳ እንዳደረጉት ሁሉ ማለት ነው (ዘኍ11፥1 ይመ)።

3፥40 *መንገዳችንን እንመርምር፤* 1ቆሮ 11፥28 ይመ። *ወደ እግዚአብሔርም እንመለስ፤* ሕዝቡ ወደ ጌታ እንዲመለሱ፣ ለቃ ሉም እንዲታዘዙ እንዲሁም እውነተኛ የልብ ለውጥ እንዲያሳዩ ነቢዩ ከሕዝቡ ጋር ራሱን እንደ አንዱ አድርጎ ይመለከታል የቍ1-2 ማብ ይመ። ይህን ካደረጉ እግዚአብሔር ይሰማቸዋል፤ ይቤዣቸዋልም (ቍ55-58)።

3፥41 *ከእጃችን ... እናንሣ፤* የ2፥19 ማብ ይመ። *በሰ ማይ፤* እግዚአብሔር በዙፋኑ ያለበት ስፍራ ነው (መዝ2፥4 ይመ)።

3፥42 *ዐምፀናል፤ ኀጢአትንም ሠርተናል፤* ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነውን ንስሓ ለማስተዋል መዝ106፥6፤ ዳን 9፥5 ይመ።

3፥43 *በቍጣ ... አሳደድኸንም፤* ቍ66፤ኤር29፥18 ይመ። *ያለ ርኅራኄም ገደልኸን፤* 2፥21 ይመ።

3፥46፤ የ2፥16 ማብ ይመ።

3፥48 *የእንባ ጐርፍ ከዐይኔ ፈሰሰ፤* የ1፥16 ማብ ይመ። *ሕዝቤ፤* የ2፥11 ማብ ይመ።

51 በከተማዬ ባሉት ሴቶች ሁሉ ላይ
የደረሰውን ማየቴ፣
ነፍሴን አስጨነቃት።
52 ጻዴ፣ ያለ ምክንያት ጠላቶቼ የሆኑ፣
እንደ ወፍ አደኑኝ።
53 ሕይወቴን በጉድጓድ ውስጥ ሊያጠፉ
ሞከሩ፣
ድንጋይም በላዬ አደረጉ።
54 ውሃ ሞልቶ በዐናቴ ላይ ፈሰሰ፤
ጠፍቻለሁ ብዬ አሰብሁ።
55 ቆፍ፣ በጥልቁ ጉድጓድ ውስጥ ሳለሁ፣
እግዚአብሔር ሆይ፤ የአንተን ስም
ጠራሁ።
56 ልመናዬን ሰምተሃል፤ "ርዳታም ፈልጌ
ስጮኽ፣
ከመስማት ጆሮህን አትከልክል።"
57 በጠራሁህ ጊዜ ቀረብኸኝ፣
እንዲሁም፣ "አትፍራ" አልኸኝ።
58 ሬስ፣ ጌታ ሆይ፤ ለእኔ ተሟገትኸልኝ፤
ሕይወቴንም ተቤዠህ።
59 እግዚአብሔር ሆይ፤ በእኔ ላይ
የተደረገውን ግፍ አየህ፤
ፍርዴን ፍረድልኝ!
60 በቀላቸውን ሁሉ፣
በእኔም ላይ ያሰቡትን ዐድማ አየህ።
61 ሳን፣ እግዚአብሔር ሆይ፤ ስድባቸውን
ሁሉ፣
በእኔ ላይ ያሰቡትን ዐድማ ሁሉ ሰማህ፤
62 ይህም ቀኑን ሙሉ በእኔ ላይ፣
ጠላቶቼ የሚያውጠነጥኑትና
የሚያንሾካሹኩት ነው።
63 ተመልከታቸው! ቆመውም ሆነ
ተቀምጠው፣
በዘፈናቸው ይሣለቁብኛል።
64 ታው፣ እግዚአብሔር ሆይ፤ እጆቻቸው
ላደረጉት፣
የሚገባውን መልስህ ክፈላቸው።
65 በልባቸው ላይ መጋረጃን ዘርጋ፤
ርግማንህም በላያቸው ይሁን!
66 ከእግዚአብሔር ሰማያት በታች፣
በቍጣህ አሳድዳቸው፤ አጥፋቸውም።

4 አሌፍ፣* ወርቁ እንዴት ደበሰ!
ንጹሑስ ወርቅ እንዴት ተለወጠ!
የከበሩ ድንጋዮች፣
በየመንገዱ ዳር ተበታትነዋል።
2 ቤት፣ እንደ ወርቅ ይቈጠሩ የነበሩ፣
የከበሩ የጽዮን ወንዶች ልጆች፣
የሸክላ ሠሪ እጅ እንደ ሠራው፣
እንዴት አሁን እንደ ሸክላ ዕቃ ሆኑ!
3 ጋሜል፣ ቀበሮዎች እንኳን ግልገሎቻቸውን
ለማጥባት፣
ጡታቸውን ይሰጣሉ፤
ሕዝቤ ግን በምድረ በዳ እንዳሉ ሰጎኖች፣
ጨካኞች ሆኑ።
4 ዳሌጥ፣ ከውሃ ጥም የተነሣ፣
የሕፃናት ምላስ ከላንቃቸው ጋር
ተጣበቀ፤
ልጆቹ ምግብ ለመኑ፤
ነገር ግን ማንም አልሰጣቸውም።
5 ሄ፣ ምርጥ ምግብ ይበሉ የነበሩ፣
ተቸግረው በየመንገዱ ላይ ተንከራተቱ፤
ሐምራዊ ግምጃ ለብሰው ያደጉ፣
አሁን በዐመድ ክምር ላይ ተኙ።
6 ዋው፣ በሕዝቤ ላይ የደረሰው ቅጣት፣
የማንም እጅ ሳይረዳት፣
በድንገት ከተገለበጠችው፣
ሰዶም ላይ ከደረሰው ቅጣት ይልቅ
ታላቅ ነው።
7 ዛይ፣ መሳፍንቶቻቸው ከበረዶ ይልቅ
ብሩህ፣
ከወተትም ይልቅ ነጭ ነበሩ፤
ሰውነታቸው ከቀይ ዕንቍ የቀላ፣
መልካቸውም እንደ ሰንፔር[ጠ] ነበር።
8 ሔት፣ አሁን ግን ከጥላሸት ይልቅ
ጠቍሯል፤

3፥52 መዝ35፥7
3፥53 ኤር37፥16፤ 38፥6
3፥54 ቍ18፤መዝ 69፥2፤88፥5፤ሕዝ37፥11፤ዮና2፥3-5
3፥55 መዝ88፥6፤ 130፥1፤ዮና2፥2
3፥56 መዝ55፥1፤ 116፥1-2
3፥57 መዝ46፥1፤ ኢሳ41፥10
3፥58 መዝ34፥22፤ ኤር50፥34፤51፥36
3፥59 መዝ35፥23፤ 43፥1፤ኤር18፥19-20
3፥60 ኤር11፥20፤ 18፥18
3፥61 መዝ89፥50፤ ሰፎ2፥8
3፥62 መዝ36፥3
3፥63 ኢዮ30፥9
3፥64 መዝ28፥4፤ ኤር51፥6
3፥65 ዘፀ14፥8፤ ዘዳ2፥30፤ኢሳ6፥10
3፥66 ቍ43
4፥1 ሕዝ7፥19
4፥2 ኢሳ51፥18
4፥3 ኢዮ39፥16
4፥4 ዘዳ28፥48፤ 2ነገ18፥31፤መዝ22፥15፤ሰቆ2፥11:12
4፥5 ኢሳ3፥26፤ኤር 6፥2፤አሞ6፥3-7
4፥6 ዘፍ19፥25

*1 ይህ ምዕራፍ፣ ጥቅሶቹ ተከታታይ ፊደላት ባሉት የዕብራይስጥ ሆሄያት የሚጀምር ቃል ወይም ዐረፍተ ነገር ያለው ግጥም ነው።
[ጠ] 7 ወይም ላፒስ ላዙሊ

3፥51 *በከተማዬ ባሉት ሴቶች፤* 1፥4:18፤2፥20-21፤5፥11 ይመ።
3፥52 *ያለ ምክንያት ጠላቶቼ፤* የመዝ35፥19 ማብ ይመ፤ *እንደ ወፍ፤* መዝ11፥1 ይመ።
3፥53 *ድንጋይም በላዬ አደረጉ፤* ዘሌ20፥2:27፤1ነገ12፥18 ይመ።
3፥54 *ውሃ ሞልቶ በዐናቴ ላይ ፈሰሰ፤* የመዝ42፥7 ማብ ይመ። *ጠፍቻለሁ፤* መዝ31፥22፤ኢሳ53፥8 ይመ።
3፥55 *በጥልቁ ጉድጓድ፤* የመዝ30፥1 ማብ ይመ።
3፥56 *ርዳታም ፈልጌ፤* ኢዮ32፥20፤መዝ118፥5ይመ።
3፥57 *በጠራሁህ ጊዜ ቀረብኸኝ፤* መዝ145፥18 ይመ። *አትፍራ፤* ኤርምያስ ትንቢት እንዲናገር የተጠራበትን የሚያስታውስ ነው (ኤር1፥8 እና ማብ ይመ)።
3፥58 *ሕይወቴንም ተቤዠህ፤* መዝ103፥4 እንዲሁም የመዝ 25፥22 ማብ ይመ።
3፥63 *ቆመውም ሆነ ተቀምጠው፤* ማንኛውንም ተግባር እያከናወኑ ሳለ (ዘዳ6፥7፤11፥19፤መዝ139፥2፤ኢሳ37፥28 ይመ)። *በዘፈናቸው ይሣለቁብኛል፤* የቍ14 ማብ ይመ።
3፥64 ከመዝ28፥4 ጋር አቻ ነው፤ የመዝ5፥10 ማብ ይመ።
3፥65 *በልባቸው ላይ መጋረጃን፤* 2ቆሮ3፥15 ይመ። *ርግማንህም በላያቸው ይሁን፤* ከመዝ3፥8 ጋር ያነጻጽሩ።
4፥1 *እንዴት ... !* የ1፥1 ማብ ይመ። *ወርቅ ... ድንጋዮች፤* በትእምርትነት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ያመለክታሉ (ቍ2 ይመ)። ምስያው ምን እንደሚመስል ለማስተዋል ማሕ5፥11-12: 14-15፤ ዘካ9፥16 ይመ። *ደበሰ፤* በቁሙ መልኩን አጣ ማለት ነው ከሚል3፥6 ጋር ያነጻጽሩ። *በየመንገዱ ዳር፤* 2፥19፤ ኢሳ 51፥20 ይመ።
4፥2 *እንደ ወርቅ ይቈጠሩ፤* ኢዮ28፥15-19 ይመ። *የሸክላ ሠሪ እጅ ... እንደ ሸክላ ዕቃ፤* ኢሳ45፥9፤60፥21 እና ማብ ይመ።
4፥3 *ሕዝቤ፤* ቍ6:10፤ እንዲሁም የ2፥11 ማብ ይመ።
4፥5 *ምርጥ ምግብ ... ሐምራዊ፤* ዘፍ49፥20 ይመ። ሐምራዊ የቤተ መንግሥት ሰው የሚለብሰው ልብስ የለም ነበር (ለምሳሌ መሳ8፥26፤ እንዲሁም የማሕ7፥5 ማብ ይመ)። *በየመንገዱ ላይ ተንከራተቱ፤* የ1፥13 ማብ ይመ።
4፥6 *በሕዝቤ፤* የ2፥11 ማብ ይመ። *በድንገት ከተገለበጠችው፤* ለረጅም ጊዜ በወራሪዎች በመከበብ ከሚደርስ ሥቃይ ተርፋለች (እንደ ኢየሩሳሌም ማለት ነው)። ወረራ ከሚያስከትለው ሥቃይ ድናለች። *ሰዶም፤* የኤር 20፥16 ማብ ይመ።
4፥7 *ነጭ ... የቀላ፤* በዕብራይስጥ አጽንዖት የተሰጣቸው ከነዚህ ሁለት ቃሎች፣ "የሚያንጸባርቅ...የቀላ" በማለት በማሕ5፥10 ተተርጕመዋል። *ከቀይ ዕንቍ፤* ኢዮ28፥18 ይመ። *ሰንፔር፤* ማሕ 5፥14 እና ማብ፤ ኢሳ 54፥11እና ማብ ይመ።

በመንገድም የሚያውቃቸው የለም፤
ቆዳቸው ከዐጥንታቸው ጋር ተጣብቆአል፤
እንደ ዕንጨትም ደርቀዋል።

9 ጤት፣ በራብ ከሚሞቱት ይልቅ፣
በሰይፍ የተገደሉት ይሻላሉ፤
ምግብ በሜዳ ላይ ካለማግኘታቸው የተነሣ፣
በራብ ደርቀው ያልቃሉ።

10 ዮድ፣ ሕዝቤ ባለቀበት ጊዜ፣
ምግብ እንዲሆኑአቸው፣
ርኅሩኆቹ ሴቶች በገዛ እጆቻቸው፣
ልጆቻቸውን ቀቀሉ።

11 ካፍ፣ እግዚአብሔር ለመቅሠፍቱ መውጫ
በር ከፈተ፤
ጽኑ ቍጣውን አፈሰሰ፤
መሠረትዋን እንዲበላ፣
በጽዮን እሳት ለኰሰ።

12 ላሜድ፣ ጠላቶችም ሆኑ ወራሪዎች፣
የኢየሩሳሌምን በሮች ጥሰው
ይገባሉ ብለው፣
የምድር ነገሥታት፣
ወይም ከዓለም ሕዝብ አንዳቸውም
አላመኑም።

13 ሜም፣ ይህ ግን ከነቢያት ኀጢአት፣
ከካህናቷም መተላለፍ የተነሣ
ሆኖአል፤
በውስጧ፣
የጻድቃንን ደም አፍስሰዋልና።

14 ኖን፣ እንደ ታወሩ ሰዎች፣
በየመንገዱ ላይ ይደናበራሉ፤
ማንም ሰው ደፍሮ ልብሳቸውን መንካት
እስከማይችል ድረስ፣
በደም እጅግ ረክሰዋል።

15 ሳምኬት፣ ሰዎች "ሂዱ! እናንት ርኩሳን!"
ብለው ይጮኹባቸዋል፤
"ወግዱ! ወግዱ! አትንኩን!"
ይሏቸዋል፤
ሸሽተው በሚቅበዘበዙበትም ጊዜ፣
በአሕዛብ መካከል ያሉ ሰዎች፣
"ከእንግዲህ በዚህ መቀመጥ አይ
ገባቸውም!" ይላሉ።

16 ፌ፣ እግዚአብሔር ራሱ በትኖአቸዋል፤
ከእንግዲህ ወዲያ አይጠብቃቸውም፤
ካህናቱ አልተከበሩም፤
ሽማግሌዎቹም ከበሬታ አላገኙም።

17 ጻ፣ ከሁሉም በላይ በከንቱ ርዳታን
ስንጠባበቅ፣
ዐይኖቻችን ደከሙ፤
ከግንብ ማማችን ላይ ሆነን፣
ሊያድን ከማይችል ሕዝብ ርዳታ
ጠበቅን።

18 ጻዴ፣ ሰዎች እግር እግራችንን
ተከታተሉን፤
ስለዚህ በመንገዳችን መሄድ
አልቻልንም፤
መጨረሻችን ቀርቦአል፤ ቀኖቻችንም
ተቈጥረዋል፤
ፍጻሜያችን መጥቶአልና።

19 ቆፍ፣ ከሰማይ ንስሮች ይልቅ፣
ጠላቶቻችን ፈጣኖች ናቸው፤
በተራሮች ላይ አሳደዱን፤
በምድረ በዳም ሸመቁብን።

20 ሬስ፣ በእግዚአብሔር የተቀባው፣
የሕይወታችን እስትንፋስ፣
በወጥመዳቸው ተያዘ፤
በጥላው ሥር፣
በአሕዛብ መካከል እንኖራለን ብለን
አስበን ነበር።

21 ሳን፣ አንቺ በዖፅ ምድር የምትኖሪ፣
የኤዶምያስ ሴት ልጅ ሆይ፤ ደስ
ይበልሽ፤ ሐሴትም አድርጊ!
ነገር ግን ለአንቺም ደግሞ ጽዋው
ይደርስሻል፤
ትሰክሪያለሽ፤ ዕርቃንሽንም
ትጋለጫለሽ።

22 ታው፣ የጽዮን ልጅ ሆይ፤ ቅጣትሽ
ያበቃል፤
እርሱም የስደትሽን ዘመን አያራዝምም፤
ነገር ግን አንቺ የኤዶምያስ ልጅ ሆይ፤
ኀጢአትሽን ይቀጣል፤
ከፋትሽንም ይፋ ያወጣል።

5 እግዚአብሔር ሆይ፤ በእኛ ላይ
የደረሰውን አስብ፤
ውርደታችንን እይ፤ ተመልከትም።

4፥8 ኢዮ30፥28፤ መዝ 102፥3-5፤ ሰቆ3፥4
4፥9 2ነገ25፥3፤ኤር 15፥2፤16፥4፤ሰቆ5፥10
4፥10 ዘሌ26፥29፤ ዘዳ 28፥53-57፤ኤር 19፥9፤ ሰቆ2፥20፤ሕዝ 5፥10
4፥11 ዘዳ32፥22፤ 2ዜና 34፥21፤ኢዮ 20፥23፤ኤር7፥20፤17፥27፤ሕዝ22፥31፤ናሆ 1፥6፤ሶፎ2፥2፤3፥8
4፥12 1ነገ9፥9፤ኤር 21፥13
4፥13 2ነገ21፥16፤ ኤር5፥31፤6፥13፤ሕ ዝ22፥28፤ሚክ3፥11
4፥14 ኢሳ59፥10፤ ኤር19፥4
4፥15 ዘሌ13፥46፤ ኤር44፥14፤ሚክ2፥10
4፥16 ኢሳ9፥14-16፤ ሰቆ2፥6፤5፥12
4፥17 ዘፍ15፥18፤ኢሳ 20፥5፤ኤር37፥7፤ሰቆ 1፥7፤ሕዝ29፥16
4፥18 ሕዝ7፥2-12፤ አሞ8፥2
4፥19 ዘዳ28፥49፤ ዘሌ 26፥36፤ኢሳ5፥ 26-28፤ኤር52፥7
4፥20 1ሳሙ26፥9፤ 2ሳሙ19፥21፤መዝ91፥1፤ኤር39፥5፤ሕዝ 12፥12-13፤19፥4:8
4፥21 ዘፍ10፥23፤ መዝ16፥5፤ኢሳ34፥6-10፤63፥6፤ኤር25፥15፤ሕዝ35፥15፤ አሞ1፥11-12፤አብ1፥16፤ዕን 2፥16
4፥22 መዝ137፥7፤ ኢሳ40፥2፤ኤር33፥8፤ሕዝ25፥12-14፤ ሚል1፥4
5፥1 መዝ44፥13-16፤89፥50

4፥8 *ቆዳቸው ከዐጥንታቸው ጋር ተጣብቆአል፤* ኢዮ19፥20 ይመ።

4፥10፤ የኤር19፥9 ማብ ይመ። *ሕዝቤ፤* የ2፥11 ማብ ይመ።

4፥11 *ጽኑ ቍጣውን፤* የ1፥12 ማብ ይመ። *እንዲበላ … እሳት ለኰሰ፤* የኤር17፥27 ማብ ይመ።

4፥12 *ሕዝብ፤* ወይም ገዥዎች (ነገሥታት ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ነው)፤ በዕብራይስጥ አጽንዖት የተሰጠው ይህ ቃል በአሞ1፥5:8 ላይ፣ "ንጉሥ" ተብሎአል።

4፥13 *ከነቢያት ኀጢአት፣ ከካህናቷም … የተነሣ፤* ኤር 26፥7-11:16፤ ይመ፤ እንዲሁም ኤር 6፥13-15፤ 23፥11-12፤ ሕዝ 22፥26:28 ይመ።

4፥14 *እንደታወሩ ሰዎች … ይደናበራሉ፤* ዘዳ28፥28-29፤ኢሳ 29፥9 እና ማብ፤ 59፥10 እና ማብ፤ ሶፎ1፥17 ይመ። *በደም… ረክሰዋል፤* ኢሳ59፥3 ይመ።

4፥15 *ሰዎች … ከእንግዲህ፤* ይህ አስፈሪ ሁኔታ በዘዳ28፥65-66 ተገልጾአል። *ርኩሳን፤* የቆዳ በሽታ ያለበት የሚያሰማው ጩኸት ነው (ዘሌ13፥45) ይመ።

4፥16፤ ይህኛውም ማስደንገጫ በዘዳ28፥49-50 ተገልጾአል።

4፥17 *ዐይኖቻችን ደከሙ፤* ዘዳ28፥28፤ መዝ69፥3 ይመ። *ሊያድን ከማይችል ሕዝብ፤* ለምሳሌም ከግብፅ ማለት ነው (ሕዝ 29፥16 ይመ)።

4፥19 *ንስሮች፤* ኤር4:13፤48፥40 እና ማብ ይመ። *በምድረ በዳም፤* የኢያሪኮ ሜዳ ማለት ነው (ኤር39፥5፤52፥8)።

4፥20 *በእግዚአብሔር የተቀባው፤* ንጉሥ ሴዴቅያስን ማለት ነው። *የሕይወታችን እስትንፋስ፤* በቀሙ የአፍንጫችን ትንፋሽ ማለት ነው። *ተያዘ፤* ኤር39፥4-7፤52፥7-11 ይመ። *በጥላው፤* መከላከያ ማለት ነው። (የመሳ9፥15 ማብ ይመ)።

4፥21 *በዖፅ ምድር፤* ኤር25፥20፤ እንዲሁም የኢዮ1፥1 ማብ ይመ። *የኤዶምያስ፤* የኤር49፥8 ማብ ይመ። *ጽዋው፤* የኤር 25፥15 ማብ ይመ። *ዕርቃንሽንም ትጋለጫለሽ፤* 1፥8፤ እንዲሁም ኤር49፥10፤ ናሆ3፥5፤ ይመ።

4፥22 *የጽዮን ልጅ፤* የ1፥6 ማብ ይመ። *ከፋትሽንም ይፋ*

2 ርስታችን ለመጻተኞች፣
ቤቶቻችን ለባዕዳን ዐልፈው ተሰጡ።
3 ወላጅ አልባና አባት የሌላቸው ሆንን፤
እናቶቻችን እንደ መበለቶች ሆኑ።
4 ለምንጠጣው ውሃ መክፈል ነበረብን፤
ዕንጨታችንንም የምናገኘው በግዢ
ነበር።
5 የሚያሳድዱን ከተረከዞቻችን ሥር ናቸው፤
ተጨንቀናል ዕረፍትም አጥተናል።
6 እንጀራ እንጠግብ ዘንድ፣
ለአሦርና ለግብፅ እጃችንን ሰጠን።
7 አባቶቻችን ኀጢአት ሠርተው አለፉ፤
እኛም የእነርሱን ቅጣት ተሸከምን።
8 ባሮች ሠልጥነውብናል፤
ከእጃቸው ነጻ የሚያወጣን ማንም
የለም።
9 በምድረ በዳ ካለው ሰይፍ የተነሣ፣
በሕይወታችን ተወራርደን እንጀራ
አገኘን።
10 ቈዳችን እንደ ምድጃ ጠቍሮአል፤
በራብም ተቃጥሎአል።
11 ሴቶች በጽዮን፣
ደናግል በይሁዳ ከተሞች ተደፈሩ።
12 መሳፍንት በእነርሱ እጅ ተሰቀሉ፤
ሽማግሌዎችም አልተከበሩም።
13 ጐልማሶች ወፍጮ እንዲፈጩ ተገደዱ፤
ወንዶች ልጆች በዕንጨት ሸክም
ተንገዳገዱ።
14 ሽማግሌዎች ከከተማዪቱ በር ሄደዋል፤
ጐልማሶች ዝማሬያቸውን አቁመዋል።
15 ደስታ ከልባችን ጠፍቶአል፤
ጭፈራችን ወደ ልቅሶ ተለውጦአል።
16 አክሊላችን ከራሳችን ላይ ወድቆአል፤
ወዮልን፤ ኀጢአት ሠርተናልና!
17 ከዚህ የተነሣ ልባችን ደከመ፤
ከእነዚህ የተነሣም ዐይናችን ፈዘዘ፤
18 ባዶዋን የቀረችው የጽዮን ተራራ፣
የቀበሮዎች መፈንጫ ሆናለችና።

19 አቤቱ *እግዚአብሔር* ሆይ፤ አንተ
ለዘላለም ትገዛለህ፤
ዙፋንህ ከትውልድ እስከ ትውልድ
ይኖራል።
20 ስለምን ፈጽመህ ትረሳናለህ?
ስለምንስ ለረዥም ጊዜ ትተወናለህ?
21 *እግዚአብሔር* ሆይ፤ ወደ አንተ መልሰን፤
እኛም እንመለሳለን፤
ዘመናችንን እንደ ቀድሞው አድስ፤
22 ፈጽመህ ካልጣልኸን፣
ከመጠን በላይ ካልተቈጣኸን።

5፥2 መዝ79፥1፤ 109፥11፤ኤር17፥4፤ ሶፎ1፥13
5፥3 ዘፀ22፥24፤ ኤር15፥8፤18፥21
5፥4 ኢሳ3፥1፤ኢሳ 55፥1፤ሕዝ4፥16-17
5፥5 ኢሱ1፥13፤ነህ 9፥37፤ኢሳ47፥6
5፥6 ኤር2፥36፤ሆሴ 5፥13፤7፥11፤9፥3
5፥7 ኤር14፥20፤ 16፥12፤31፥29
5፥8 ነህ5፥15፤ዘካ 11፥6
5፥10 ኢዮ30፥ 30፤ሰቆ4፥8-9
5፥11 ዘፍ34፥29፤ ዘካ14፥2
5፥12 ዘሌ19፥32፤ ሰቆ2፥6፤4፥16
5፥14 ኢሳ24፥8፤ ኤር7፥34
5፥15 ኤር25፥10፤ አሞ8፥10
5፥16 ኢዮ19፥9፤ መዝ89፥39፤ኢሳ3፥ 11፤ኤር13፥18፤14፥20
5፥17 ኢዮ16፥8፤ መዝ 6፥7፤ኢሳ1፥5፤ ኤር8፥18
5፥18 መዝ74፥2-3፤ ኢሳ27፥10፤ሚክ3፥12
5፥19 1ዜና16፥31፤ መዝ45፥6፤102፥12፡ 24-27
5፥20 መዝ13፥1፤ 44፥24፤71፥11
5፥21 መዝ80፥3፤ ኢሳ60፥20-22
5፥22 መዝ53፥5፤ 60፥1-2፤ ኢሳ64፥9፤ ኤር6፥30

ያወጣል፤ ከመዝ32፥1፤85፥2 ጋር ያነጻጽሩ።

5፥2 *ርስታችን፤* የይሁዳ ምድር ማለት ነው (ኤር2፥7 እና ማብ እንዲሁም 3፥18 ይመ)።

5፥4 *ውሃ መክፈል ነበረብን፤ ዕንጨታችንንም፤* ከዘዳ 29፥11፤ ከኢሱ9፥21፡23፡27 ጋር ያነጻጽሩ። *ዕንጨታችንንም፤* የማገዶ ዕንጨት ነው።

5፥6 *ለአሦር፤* ይኸውም (1) በቀጥታ አሦርን (ኤር2፥18 ይመ)፤ ወይም (2) ቀደም ብሎ በአሦር ተይዞ የነበረውን ግዛት ማለት ነው (የዕዝ 6፥22 ማብ ይመ)። *እጃችንን ሰጠን፤* 1ዜና 29፥24፤ 2ዜና30፥8፤ ኤር50፥15 እንዲሁም 2ነገ10፥15፤ ዕዝ10፥19፤ ሕዝ17፥18 ይመ።

5፥7፤ በኢየሩሳሌም ላይ ለደረሰው መከራ አባቶችም ሆኑ ልጆች ኀላፊነት አለባቸው (ቍ16፤ኤር16፥11-12፤31፥29-30፤ሕዝ 18፥2-4 ይመ፤ ከኢሳ65፥7 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥8 *ባሮች፤* በዚህ ጊዜ ኢየሩሳሌምን በመግዛት ላይ ያሉትን ባቢሎናውያንን ምፀታዊ በሆነ ስልት ማመልከቱ ነው፤ (ኢየሩሳሌም ከግዛቶቹ ሁሉ ንግሥት ነበረች 1፥1)፤ ምሳ30፥21-22 ይመ።

5፥9 *በምድረ በዳ ካለው ሰይፍ፤* ለዝርፊያ የተሰማሩ ታጣቂዎች ናቸው።

5፥12 *ተሰቀሉ፤* ከግድያው በተጨማሪ የተፈጸመ አስጸያፊ ድርጊት ነው (ዘዳ21፥22-23 ማብ ይመ)።

5፥13 *ወፍጮ እንዲፈጩ፤* የውርደት ሥራ ነው (የመሳ 9፥53 ማብ እንዲሁም ኢሳ47፥2 ይመ)።

5፥14 *ከከተማዪቱ በር፤* የከተማዋ አደባባይ ነው (ኢሱ 20፥4 ይመ)፤ በተጨማሪም ለውይይትና ለግብግ የሚሰበሰቡበት ቦታ ነው (ከ1፥4 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥15፤ ኤር7፥34፤ 16፥9፤ 25፥10 ይመ። ከመዝ30፥11፤ ከኤር 31፥13 ጋር ያነጻጽሩ።

5፥16 *አክሊላችን፤* የኢየሩሳሌምን ከተማ ሞገስና ክብር በትእምርትነት ያሳያል (1፥1፤2፥15 ይመ፤ ከኢሳ28፥13 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥17 *ልባችን ደከመ፤* የ1፥22 ማብ ይመ። *ዐይናችን ፈዘዘ፤* 2፥11፤ እንዲሁም የመዝ6፥7 ማብ ይመ።

5፥18 የቀበሮዎች፤ መሳ15፥4 ማብ ይመ።

5፥19፤ ከመዝ102፥12 ጋር ተመሳሳይ ነው (የዚሁ ማብ ይመ)።

5፥21 *መልሰን ... እንመለሳለን፤* ኤር31፥18 እንዲሁም የኤር31፥18-19 ማብ ይመ።

5፥22፤ ኤር14፥19 ይመ። ተመሳሳዩ የሆነ አሳዛኝ አጨራረስ የሌሎች ሰቈቃዎች ባሕርይ ብቻ ሳይሆን (ለምሳሌ መዝ88)፣ የአንዳንድ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትም ባሕርይ ነው (ለምሳሌ ትንቢተ ኢሳይያስና ሚልክያስ)። ከዚህም የተነሣ ይኸው መጽሐፍ በይፋ በተነበበ ጊዜ ቍ22 ከተነበበ በኋላ ቍ21 ተደግሞ ይነበብ ነበር።